

श्री नवीन यतुर सुंदर सखीन

गिरजावणी

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૬૦૭૩ વર્ગીક.

પુસ્તકનું નામ ઝાઝઝાવળી

વિષય ૬ : ૬૨૧

五

: श्री :

32

नविन अतुर सुंदर
गारुड्यावणी.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

संग्रह करी प्रसिद्ध कर्ता, -

२॥. शुनीदाद भोर्दाद भुर्सेदर.

राष्ट्रीयता-भवन-दो-दुर्ग

नवि आवृत्ति

(કોપી રાઇટ)

ਸ. ੧੯੮੭

ક્રીંમત દર્શ આના.

શ્રી લક્ષ્મીજી.

મૂળ મંડાણ મહેશ્વરી, બાકીના છે સર્વ,
વેદ પુરાણે જાપ છે, બાલી ન કરવો ગર્વ.

મુરત-ચૌદાના પુલ-ટાંકી પાસે 'શંકર' પ્રીટીંગ પ્રેસમાં નારાયણરાવ
લક્ષ્મણરાવ નીકળે જાણ્યું.

શ્રી
નવિન ચતુર સુંદર

ગરબાવળી.

રાધાની રીશ (લોકગીત) ગરબો.

પ્રભુજી વનમાં ચારે ઘેન, વગાડે રડી વાંસળીરે લોલ,
રાધા ગોરી ભાતડીઆં લઇ જાય, ચલાણાં ચોળ્યાં ચુરમારે લોલ.
પ્રભુજી ક્યાં ઉતારું ભાત કે ક્યાં બેસી જમશેરે લોલ,
રાધા ગોરી આસોપાલવનાં ઝાડ કે શીતળ છાંયડીરે લોલ.
રાધા ગોરી ત્યાં ઉતારો ભાત કે ત્યાં બેસી જમથુંરે લોલ,
રાધા ગોરી ઝોલે કાઠે ઘેન કે ઘેન પાછી વાળજેરે લોલ.
પ્રભુજી તમારી ચારેલ ઘેન કે અમ થકી નહિ વળેરે લોલ,
પ્રભુજીને ચટકે ચઢીયલ રીસ કે જમતાં ઉઠીયારે લોલ.
મારી મારી અવળાસવળી થોટ કે ડાબા પગની મોઝડીરે લોલ,
રાધા ગોરીને ચટકે ચઢીયલ રીસ કે ભોગાળ-ભીડીયારે લોલ.
ઝીણા ઝરમર વરસે મેઘ કે પ્રભુ-લિંબાય ખારણેરે લોલ,
રાધા ગોરી ઉધાડો જોડ કમાડ કે પ્રભુ-લિંબાય ખારણેરે લોલ.
જવ જવ માનીતીને મહેલ કે અહીં શીદ આવીયારે લોલ,
જમથું જમથું માનીતીને મહેલ કે પછી યાશે આંરતારે લોલ.
પ્રભુજીને આંગણે ઉઠી ફૂલ કે કંકર નાંખીયારે લોલ.
ધબકે ઉધડ્યાં જોડ કમાડ કે પ્રભુની ગોતે નીસરારે લોલ.
કાંઈ દેખાડો દીનાનાથ કે તેને આપું વધામણીરે લોલ,
કે આપું આપું હૈયા કેરો હાર કે માયા કેરી રાખડીરે લોલ.

—: શ્રી કાળીકા માતાનો ગરબો. :—

જીગદેવીરે જશ ગાઉં છું માહાકાળી રે,—૨૬-૧.

જલ્લીઆએ વસજો માત પાવાવાળી રે.—૨૬-૨.

સેવક જાણી તાહરો મા, શિર ઉપર ધરજો હાથ-પાવા.
 હોંશ હઠડામાં થાય છે મા, ગુણ ગાવાનું છે મન-પાવા.
 દયા કરો તમ દાસને મા, તેથી ઉપજો ખુદ્દિ પાવન-પાવા.
 ગુણ ગંજીર છે તાહરા મા, કહેતાં ન આવે પાર-પાવા.
 બાળક ખુદ્દિ શું કરે મા, જો હોય તારો આધાર-પાવા.
 નવ તેરી નગરી વિશે મા, ચંપાવતી ચતુર સુજાણ-પાવા.
 રામ સરખું રાજ છે મા, મહી વસે અઢારે વરણ-પાવા.
 ત્યાં ચતુર નારીઓ અતિ ધણી મા, નિરમળ છે તેનું મન-પાવા.
 ગરબો ખેલે ચોટમાં મા, નવરાત્રી કેરે દીન-પાવા.
 શણગાર સરવે શોભતા મા, નારી-કુંજરના ચીર-પાવા.
 ગુણવંતી ગરબે રમે મા, રાખીને મન શું ધીર-પાવા.
 તાળીની ઝડીઓ પડે મા, ત્યાં શોભા નૌતમ થાય-પાવા.
 કોકીલ રજદ સોદામણ મા, નવરંગી નારી ગાય-પાવા.
 તે પજો માતા આવીયાં મા, વીજળીના સરખું રૂપ-પાવા.
 સુરજ સરખાં શોભીતાં મા, માએ રૂપ ધર્યું અદ્ભુત-પાવા.
 રાણીઓ સર્વ જાંખી પડી મા, મા તેજ તણો અંધાર-પાવા.
 રાણીઓ મનમાં એમ ધરે મા, બા આ કો નવલી નાર-પાવા.
 રૂપ સ્વરૂપે આગળી મા, જેની સોના સરખી કાય-પાવા.
 મધ્ય રાત્રે રાણી પરવરી મા, જઘને વીનવીયો રાય-પાવા.
 રાણીઓ રાય આગળ કહે મા, આ સાંભળજો પ્રાણ આધાર-પાવા.

એક રામા સુંદીર આવી છે મા, જ્યાં આવનમો બજાર-પાવા.
 બત્રીસ લક્ષ્મી આગળી મા, તે તો પદમણીનો અવતાર-પાવા.
 જેને જેમ ત્રીલોવન મોહી રહે મા, તે આગળ નહીં કો નાર-પાવા.
 રાજને નારી ગમી મા, વળી સુરજ થયો પ્રકાશ-પાવા.
 દિવસ ગયો અતિ દોહલો મા, મનડામાં મોટી આશ-પાવા.
 વળી રાત પડી દિન આથમ્યો મા, યોધડીયાં ધમકે બહાર-પાવા.
 ઘેર ઘેરથી સડે નીસર્યા મા, ગરબે ગાવા સડે નાર-પાવા.
 રંગ મર્યો સાહેલડી મા, જોવામાં આવ્યાં માત-પાવા.
 ત્યાં રાણીએ દાસી મોકલી મા, રાય આગળ કહેવા વાત-પાવા.
 ત્યાંથી પતાઇ રાવળ ઉડીયો મા, જોવાને નવલી નાર-પાવા.
 આવી નીરખી નયણે ભરી મા, વીરહ વડ્યો અપાર-પાવા.
 નખ શીખ સુધી નીરખીયાં મા, મુરછાયે પડીયો રાય-પાવા.
 રાજ રંગે મોહી રહ્યો મા, નારી શું લાગ્યો નેહ-પાવા.
 રમતા રજની વહી ગઇ મા, સડે વળ્યા પોતાને ઘેર-પાવા.
 ત્યારે માત ચાલ્યાં એકલાં મા, પતાઇએ જાણી પેર-પાવા.
 પાપી પુઠે પરવર્યા મા, માતાનો ઝાલ્યો હાથ-પાવા.
 માગ માગ મુખથી કહ્યું મા, એવું મુખથી બોલ્યાં માત-પાવા.
 તારૂં રૂપ વસ્યું હૈયા વિશે મા, હું રાખીશ મારે ઘેર-પાવા.
 ત્યાં મહેલ ચણાવું માણેકતા મા, તેની કોઇ ન જાણે પેર-પાવા.
 મારે મોહોએ રાણીએ અતી ઘણી મા, તેમાં પટરાણી આપ-પાવા.
 ખાઓ પીવો ખુબી કરો માં રૂડી રાજ્ય સરખી રીત-પાવા.
 ત્યારે કોપ કરીને બેલીયાં મા, તારૂં પ્રગટ્યું રાજ પાપ-પાવા.
 તારૂં રાજ્ય જશે જડમુળથી મા, તે યાશે તારો નાશ-પાવા.
 ચેત ચેત તું અજાગીયા મા, ત્યાં રાખ્યો રાજસ્થાન-પાવા.

૬]ગરબાવળી.....

પાઠ ચલાવી પધારી મા, જુડીઓ દરવાજો બંધ-પાવા.
 સુરદાસે રહીને પુછીયુ મા, શું બરયુ છે માલ રસાળ-પાવા.
 ત્યારે જુડી મારી કરી મા, મોગલા મહોથી નીકળ્યા દમત-પાવા.
 ત્યારે સતીએ સત્યમુકીયુ મા, જઈ પતંગને કહી પેર-પાવા.
 જુદા મન્યું જેમ જેરથી મા, ત્યાં થઈ રહ્યાં જિતપાત-પાવા.
 ત્યારે એવું દળ સંજળું રહ્યું મા, તે જુદા થયું વરસ બાર-પાવા.
 લેઈ લક્ષ્મી આગળ થયો મા, પછી ભેરવીયો ચંડાળ-પાવા.
 લોહી તણી નદિઓ વહી મા, ત્યાં વરત્યો હાહાકાર-પાવા.
 તારે પતાઈ રાવળનું પત ગયું મા, તે જાણી જુગમાં વાત-પાવા.
 તારે પતાઈ મનમાં સમજ્યો મા, મુજ ઉપર કોપ્યા માત-પાવા.
 કરગરતો રાજા ગયો મા, એક કર જોડી હાથ-પાવા.
 મુજ ઉપર માતા મહેર કરો મા, દળ સંજળું પાછું ગય-પાવા.
 મહાકાળી મનમાં એમ ધરે મા, સુખાને આપુ સુખ-પાવા.
 મા તું અનામી રાજ્યો મા, પતાઈનું ટાળ્યું દુઃખ-પાવા.
 જે ગાય શીખેને સાંભળે મા, તેની માતા પુરે આશ-પાવા.
 મા તું ગુણવંતી કાળકા મા, ગુણ ગાય ગોકળદાસ-પાવા.

—: રાવણને ગરબો. :—

શ્રી ગણપતને નામુ શીખ, કર જોડી માયુ છું આશીષ;
 વાણી આપો મુજને પ્રશ, રામે-રાવણને સંહારીયોરે.
 મુદ મતિ હું કેમ લઉં પાર, સરસ્વતી આપો વાણી સાર;
 કરો કૃપા મુજને વારંવાર. રામે-રાવણને સંહારીયોરે.
 એક સમે આવ્યો એવો દીન, હારથ શયન કરે જીવન;
 પીડા પામ્યો પોતે મન, રામે-રાવણને સંહારીયોરે.

કૌશલ્યા કહે છે સ્વામી નાથ, આવડો શો માંડ્યો હિપાત;
 કારણ કશું તમારે હાથ; રામે-રાવણને સંહારીયોરે.
 દશરથ કહે સાંભળ મુજ નાર, મુજ કર દુઃખે અપરંપાર;
 મુખમાં લીયોને શીલવંતી નાર, રામે-રાવણને સંહારીયોરે.
 નારિ કરે પતિની સેવાયા, નીંદ્રા પામ્યા દશરથ રાય;
 કેકેયી આનંદ અંગ ન માય, રામે-રાવણને સંહારીયોરે.
 સ્વામી કહે નારીને ધન્ય, માગો મુખથી એક વચન;
 કૌશલ્યા નથી શયન ભુવન, રામે-રાવણને સંહારીયોરે.
 નારિ બોલી પતિની પાસ, રામને લક્ષ્મણે જાય વનવાસ;
 એટલી પુરો મારી આશ, રામે-રાવણને સંહારીયોરે.
 દશરથ બોંય પડ્યા તત્કાળ, એ શું માગ્યું તમે નાર;
 રામ કહે જાઉં વન મોઝાર; રામે-રાવણને સંહારીયોરે.
 સરથે બોંય પછાડ્યા હાથ; એ શું માગ્યું મોરી માત;
 મારે વન જાઉં પરમાત, રામે-રાવણ સંહારીયોરે.
 વનમાં ચાલ્યાં સીતા-રામ, રાખ્યું ચૌદે ભુવનમાં નામ,
 રહ્યાં જઈ પંચવટીને પામ, રામે-રાવણને સંહારીયોરે.
 રાક્ષસી આવી તેની વાર, દીડા રૂડા રાજકુમાર;
 તતક્ષણ થઈ વરવા તથ્યાર, રામે-રાવણને સંહારીયોરે.
 લક્ષ્મણે જઈ હિમાચું બાણ, રાક્ષસીનાં હૃદયોં નાક ને કાન;
 તેનું રાવણને થયું જાણ, રામે-રાવણને સંહારીયોરે.
 રાવણને કહે મંદોદરી નાર, કાંતો થયો છે રામ અવતાર;
 કરશું વેર તો પામશું પાર, રામે-રાવણને સંહારીયોરે.
 રાવણ કહે છે વારંવાર, મરીય જાઓ મઠીને દુવાર;
 સીતા છળ કરો આણી વાર, રામે-રાવણને સંહારીયોરે.

૮]ગરબાવળી.....

મરીચ ચાલ્યો તેનીવાર, મૃગ રૂપ લીધું છે તત્કાળ;
 ચરતો આવ્યો મઢીને દુવાર, રામે-રાવણને સંહારીયોર.
 સીતા કહે છે સ્વામીનાથ, મૃગલો મારો દીનાનાથ;
 કંચવો શીવડાવોને આવ, રામે-રાવણને સંહારીયોર.
 રામ કહે છે વારંવાર, ઘેલાં શું થાઓ છો નાર;
 મૃગલો કંચન તણો નહિ સાર, રામે-રાવણને સંહારીયોર.
 રામે બાણ ધર્યું છે હાથ, મૃગલો નાહો વનની વાટ;
 રામ ગયા છે તેની પાસ, રામે-રાવણને સંહારીયોર.
 રામે બાણ માર્યું જેની વાર, મૃગલો પડ્યો તેની વાર;
 પડતાં તેને ક્યોં પાકાર, રામે-રાવણને સંહારીયોર.
 સીતા કહે લક્ષ્મણને વાત, વનમાં ચયો છે મદા ઉત્પાત;
 લક્ષ્મણ ધાઓ ધાઓને પાસ, રામે-રાવણને સંહારીયોર.
 રાવણે રૂપ ધર્યું સન્યાસ, આવ્યો સીતાજીની પાસ;
 દીસે મનમાં કુડી આશ, રામે-રાવણને સંહારીયોર.
 દીસે સીતા સુક્રોમળ નાર, રાવણ હરી ગયો તેની વાર;
 જુગમાં વર્ત્યો હાહાકાર, રામે-રાવણને સંહારીયોર.
 મૃગલો મરી આવ્યા તત્કાળ, મઢીયે ન મળે સીતા નાર;
 રામ રદન કરે અપાર, રામે-રાવણને સંહારીયોર.
 લક્ષ્મણ કહે છે વારંવાર, ઘેલાં શું થયા દિનદયાળ;
 સીતા લાવશું આણી વાર, રામે-રાવણને સંહારીયોર.
 શોધે ચાલ્યા સ્વામીનાથ, આવ્યા કીંક્રાધાની પાસ;
 સુગ્રીવ હનુમંત લાવ્યા પાય, રામે-રાવણને સંહારીયોર.
 સુગ્રીવ કહે છે સ્વામીનાથ, વાળી દુઃખ દીયે અપાર;
 તેનો છુટકો આણો કાળ, રામે-રાવણ સંહારીયોર.

પછી વાળીના કાપો નાશ, આખું સુઝીવને તે રાજ;
 સુઝીવ જુદા થયો તૈયાર, રામે-રાવણને સંહારીયોર,
 આવ્યા હનુમાન તેને કામ, કરો કીરપા ને શોષો કામ;
 લંકા જવાની છે લામ, રામે-રાવણને સંહારીયોર.
 ધન ધન ધન અંજનીકુમાર, સીતા શુદ્ધ લાવો આવાર;
 તક્ષણ ચાલ્યા છે નીરવાર, રામે-રાવણ સંહારીયોર.
 અનુચરે રૂપ ધર્યું વીકરાળ, ત્યાંથી ઉડ્યા તેની વાર;
 આવ્યા લંકાગઢને દાર, રામે-રાવણ સંહારીયોર.
 મંદોદરી કહે છે સ્વામીનાથ, આ શું કીધું મારા નાથ;
 સીતા મોકલો હનુમંત સાથ, રામે-રાવણ સંહારીયોર.
 રાવણ કોપ્યો અતિશે મન, બાળે વાનર આખું વન;
 દીસે મરણ ઉપર મન, રામે-રાવણને સંહારીયોર.
 રીસે બોલ્યા પવનકુમાર, ધીક ધીક ધીક રાવણ અવતાર
 તુજને હણીશ આવાર, રામે-રાવણને સંહારીયોર
 રાવણે માર્યું નાગપાસ, હનુમંત બંધાણા નીરવાણ;
 લાવ્ય સમા મધ્યે તે જાણ, રામે-રાવણને સંહારીયોર
 રાવણ બોલ્યો તેની વાર, પુછડું સળગાવો તલાળ
 હનુમંતે લંકા બાળી સાર, રામે-રાવણને સંહારીયોર
 શુદ્ધ લામ આવ્યા પવનકુમાર, સર્વે સૈન્ય કરી તૈયાર;
 પ્રીતે આધી સમૂદ્ર પાર, રામે-રાવણને સંહારીયોર
 સૈન્ય આવી તેની વાર, રાવણે જુદા મેલ્યા અપાર.
 તેનો લક્ષ્મણે કર્યો સહાર, રામે-રાવણને સંહારીયોર
 કુંભકરણ આવ્યો તેની વાર, પૃથ્વી થઈ છે હાહાકાર;
 તેનો રામે કર્યો સંહાર, રામે-રાવણને સંહારીયોર

૧૦].....ગરબાવળા.....

મેઘનાદ આવ્યો તેની વાર, માર્યું મોહની કેશં બાણુ;
 લક્ષ્મણુ પ્રગટયા પૃથ્વી પ્રાણુ, રામે-રાવણુને સંહારીયોરે
 રામ કહે સાંભળો હનુમાન, લાવો મૃતસંજીવનનાં પાન
 જગે લક્ષ્મણુ વાધે નામ, રામે-રાવણુને સંહારીયોરે
 પ્રીતે ચાલ્યા પવન કુમાર, દીસે દીપક અપરંપાર.
 પરવત ઉપાડ્યો નીરધાર, રામે-રાવણુને સંહારીયોરે
 લક્ષ્મણુ જાગ્યા છે નીરવાણુ, મેલ્યું કાળચક્રનું બાણુ;
 મેઘનાદ માર્યો તેને ઠામ, રામે-રાવણુને સંહારીયોરે
 રાવણુ ચડ્યો જુધ્ધને કાજ, તેણે બહુ કર્યો ઉત્પાત,
 રામ કહે કશું હતું એની ધાત, રામે-રાવણુને સંહારીયોરે
 રામને ચડી પછે બહુ રીસ, મારી બાણુને પાડી ચીસ
 કાપ્યા વીશ લુગ્ગ-દસ શીશ; રામે-રાવણુને સંહારીયોરે
 રાવણુ મારી કાઢ્યાં કાજ, આપ્યું વીલીપણુને તે રાજ
 સીતા ઉતાર્યા સાગર પાજ, રામે-રાવણુને સંહારીયોરે
 લંકામાં કરી છે રામની આજુ, સીતા વાળી સારંગ પ્રાણુ
 વનમાં વરસેલ દયા છે બાર, રામે-રાવણુને સંહારીયોરે.
 વેર પકડ્યો રાજકુમાર, જુગમાં વત્યો જોજોકાર;
 સર્વે સુખ પામે સંસાર, રામે-રાવણુને સંહારીયોરે
 આસો માસે ગાયો આ રાસ, બીજ અજવાળી આદીનવાર;
 પ્રીતે જોશી દીપણુ ગાય, રામે-રાવણુને સંહારીયોરે.

—: દૈત્યોને રણમાં રોજ્યાનો ગરબો. :—

દમ્ભોને રણમાં રોજ્યા રે, આજ દમ્ભોને રણમાં રોજ્યા.
 માર્યો તે મહીષાસુર મતવાસો, ચુંડ મુંડ ચપટીમાં ચોળ્યો રે-આજ૦

.....ગરબાવળી.....[૧૬

શુભ નીશુભ તણાં શીશજ હેઠાં, ધુમ્ર લોચન વધેયો રે-આજઃ
 ભોંય પડ્યો પડ્યો કરે હોકારા, ત્રીશુળ ઉપર તોલ્યો રે-આજઃ
 નવખંડમાં માએ નજર કાઢી, અપર લખને ખોલ્યો રે-આજઃ
 અક્ષાણી ઇંદ્રાણી મહેશ્વરી મળીને, મધના પીઆલા ઢોળ્યા રે-આજઃ
 આઠમે દીવસે માએ જગનજ કાઢ્યો, હવનમાં લખને હોમ્યો રે-આજઃ
 કહે વલ્લભ તારો પાર ન જાણું, બોનેર કોટી દહત્ય બોળ્યા રે-આજઃ

—: જગત જોગમાયાનો ગરબો. :—

દેવી દરશન દિયોને દયાળી, જગત જોગમાયા રે,
 નવે નારતાની રાત હવે આવી,— જગતઃ

શક્તિ ગરબે રમવાને આવો,
 નીત્ય નવા નવા રંગ લાવો-જગતઃ
 આવી આસોની બીજ અજવાળી,
 કુણ્ણ રૂપે યમા મહાકાળી-જગતઃ

દેવી ગરબે રમે છે રૂપ બાળી, દેવી દીસો છો જુગમાં ભવાની-જગતઃ
 પગ પ્રહારે પૃથ્વી ધરણે, સપ્ત પતાળે શેષ ગડગડે-જગતઃ
 ઇંદ્ર ઇંદ્રાણી હંદજ ગાયે, નારદજ વેણુ વાય-જગતઃ
 અક્ષધોરનો ગરબો કાઢ્યો, રમવા તે શીર પર લીધો-જગતઃ
 અક્ષા વેદ બણેને નાચે, વાજ વાજ ને કાંનવર નાચે-જગતઃ
 વાજે નોખત નગારા મૃદંગ, દેવી-નાદ નગારા હંદ-જગતઃ
 તેની ધુન ગગનમાં ગાજે, વાજ અનેક પ્રકારે વાજે-જગતઃ
 ધોર ધુધરીનો ધમકાર, પાયે ઝાંઝરીનો હમકાર-જગતઃ
 હોંચ લેતા હલરીક ખળકે, દેવી શોભા તણી જોત ઝળકે-જગતઃ

૧૨].....ગરબાવાળી.....

દેવી નાકે નીરમળ મોતિ, દેવી ચંચળ નયણે જોતી-જગત
 દેવી તાત તરસતીના ઝાલ, દેવી ચાલો છો જસવંતી ચાલ-જગત
 દેવી માયા રૂપે છો માયા, દેવી ચરિત્ર બ્રહ્માંડની માયા-જગત
 દેવી બાળા રૂપે છો બાળા, દેવી કાપો છો સરિની જવાળા-જગત
 દેવી ધણાંધણાં કામજ કીધાં, દેવી બગતના કારજ સીધ્યાં-જગત
 દેવી બહુ રૂપે બીરાજે, તેવ તેવડી સંધાતે છાજે-જગત
 સંવત અઢાર ઓગણચળો, છંદ ગાયો છે રસીક રૂપાળો-જગત
 કહો શીવરામ દાસ તમારો, ચરણે રાખીને બવ તારો-જગત
 આસો મુદ બીજ અજવાળી, ગુરુવારે થયા થયા મહાકાળી રે-જગત

—: મહાકાળીનો ગરબો :—

પાવા તે ગઢથી ઉતર્યા મહાકાળી રે,	
મા પરવરીવાં યુજરાત પાવાવાળી રે.	૧
મા સોળ કરો શબુમાર મહાકાળી રે,	
માની ઓઢશી ઝાકઝમાળ પાવાવાળી રે.	૨
માને કાંબીને કડલાં શોભતાં મહાકાળી રે,	
માને ઝાંઝરનો ઝમકાર પાવાવાળી રે.	૩
માને બાંધે ગાળુબાંધ ગેરબા મહાકાળી રે,	
માને દશે આંગળીએ વેદ પાવાવાળી રે.	૪
માને ઝાલને ઝુમાળું શોભતું મહાકાળી રે,	
માને કંટે એકાવળ દાર પાવાવાળી રે.	૫
માને નાકે નકવેસર શોભતું મહાકાળી રે,	
માને ટીકડી તપે લેસાટ પાવાવાળી રે.	૬
માને સંથો બચો સીંદુર મહાકાળી રે,	

- માનો ચોટલો વશીયલ નાગ પાવાવાળી રે. ૭
- મા ચોસઠ બેની તેગવથું મહાકાળી રે,
- મા સાથે કેવળ વીર-પાવાવાળી રે. ૮
- મા ડુબના દડા હાથમાં મહાકાળી રે,
- મા પરવરીયાં ગુજરાત પાવાવાળી રે. ૯
- મા પાટણ પરમણું તાહર મહાકાળી રે,
- મા ગુર્જર ખંડમાં ગામ પાવાવાળી રે. ૧૦
- મા શંખલપુર સોહામણું મહાકાળી રે,
- માનો તેને ટોડે પુર વાસ પાવાવાળી રે. ૧૧
- મા સરવે મળીને કરી સ્થાપના મહાકાળી રે,
- માજી માનસરોવર માંય પાવાવાળી રે. ૧૨
- મા કુકડીયાને સજ કયાં મહાકાળી રે,
- મા થયા તે ઘડી અસ્વાર પાવાવાળી રે. ૧૩
- મા કેસરી વાધા પહેરીયાં મહાકાળી રે,
- મા લીધું ભમર ભાલું હાથ પાવાવાળી રે. ૧૪
- મા રમતાં રમતાં નિસર્યાં મહાકાળી રે,
- આવ્યા માનસરોવર પાસ પાવાવાળી રે. ૧૫
- મા સાથે લસકર ચાર કુકડી મહાકાળી રે,
- આવ્યા માનસરોવર માંય પાવાવાળી રે. ૧૬
- માનસરોવર તલાવડી મહાકાળી રે,
- તેમાં ભરીયાં નીરમળ નીર પાવાવાળી રે. ૧૭
- મા ઉતરીને કાધા પોઠીયા મહાકાળી રે,
- માએ નાહીને પીધું નીર પાવાવાળી રે. ૧૮
- મા ઘોડીના ઘોડા થયો મહાકાળી રે,

મા સ્ત્રીમાંથી પુરૂષ-પાવાવાળી રે,	૧૯
માનો પટંતરો ત્યાંથી થયો મહાકાળી રે,	
માનો પૃથ્વીમાં-મહિમાય પાવાવાળી રે,	૨૦
મા હિંદુ કેરા દેવતા મહાકાળી રે,	
બળધારી બહુચર માય પાવાવાળી રે,	૨૧
મા લીલા તે ધ્વજ ફરફરે મહાકાળી રે,	
આવી મુગલ કેરી ફોજ પાવાવાળી રે,	૨૨
મા બહુચરમા એમ બોલીયા મહાકાળી રે,	
અલ્યા માં લઈશિ મારૂ નામ પાવાવાળી રે,	૨૩
મા મુગલો વાત મનમાં ધરી મહાકાળી રે,	
ચડો ચુગલા કેસ ફોજે પાવાવાળી રે,	૨૪
મા બહુચર માના મ્રગલા મહાકાળી રે,	
તે તળીયા તવા માંય પાવાવાળી રે,	૨૫
કુકડીયા ભોજન કાપા મહાકાળી રે,	
પછી ચલડી તે માને રીસ પાવાવાળી રે,	૨૬
મા મુઆ તે મ્રગલા બોલીયા મહાકાળી રે,	
પછે આઘ થયા અસ્વાર પાવાવાળી રે,	૨૭
મા ત્રિશુળ લીધું હાથમાં મહાકાળી રે,	
મા કીધો અસુર તણો નાશ પાવાવાળી રે,	૨૮
મા કુદી ઘોડો મારીયો મહાકાળી રે,	
મા હાથી પાડ્યો એક પાવાવાળી રે,	૨૯
મા મોટો મુગલ એક મારીઓ મહાકાળી રે,	
બીજ મુગલોનો નહી પાર પાવાવાળી રે,	૩૦
મા બળ ફરી મુગલ મારીયા મહાકાળી રે,	

માર્ચી પાદશાહનો બાણેજ પાવાવાળી રે.	૩૧
મા સામે થયું સહ એકઠું મહાકાળી રે.	
મા ચાલ્યા તે મુગલ પાસ પાવાવાળી રે.	૩૨
તેં મારું તેં વાર્યું નવ દ્યું મહાકાળી રે.	
તેં હાથે વસાવ્યું વેર-પાવાવાળી રે.	૩૩
લાં હાથ જોડીને આવીઓ મહાકાળી રે,	
માને લળી લળી લાગે પાય પાવાવાળી રે.	૩૪
મા સોનાના ઘડાવું કુકડા-મહાકાળી રે,	
મા લાવું મંડપ માંચ પાવાવાળી રે.	૩૫
મા તારું દેવળ ફરી ચણાવશું મહાકાળી રે,	
મા ઉપર ધોળી ધળય પાવાવાળી રે.	૩૬
મા તારો ચાચર સાધશું મહાકાળી રે,	
કહે વઢીલ કાડે બાંધશું પાવાવાળી રે.	૩૭

—: સૂના સૂના સ્નેહધામ. (ગરબો):—

સૂનાં મન્દિર સૂનાં માળિયાં, ને મહારા સૂનાં હૈયાના મ્હેલ રે;
 સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.
 આધી આશાઓ મહારા ઉરની, ને કાંઈ આધા આધા અલખેલ રે;
 સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.
 સૂનાં સૂનાં તે મહારા ઝોરડા, ને એક સૂની અન્ધારી રાત રે;
 સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.
 પાનાં પ્રારબ્ધના ફેરવું, મહી આવે વિચોગ ન વાત રે;
 સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.
 સૂની વસન્ત, સૂની વાડીઓ, મહારાં સૂનાં સ્વવારને જપોર રે;

૧૬].....ગરબાવળી.....

રનેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

સહિયરને સંધ હું તો બહાવરી, મ્હારે કચ્ઠાં છે કળાયેલ મોર રે.

રનેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

સૂનું સૂનું આમ આંગણું, ને વળા સૂની સંસારયાની વાટ રે;

રનેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

માથે લીધાં જલમેલડાં, હું તો ભૂલી પડી રસધાટ રે;

રનેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

સૂની સૂની મ્હારી આંખડી, ને પેશો સુનો આત્માનો આલ રે;

રનેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

પ્રીતમ ! પ્રીત કેમ વીસર્યા ? એવો દોડો અપ્રીતમાં શો લાભ રે ?

રનેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

સૂનાં સૂનાં ફૂલે ફૂલડાં, મ્હારાં સૂનાં સિદ્ધાસન કાન્ત રે !

રનેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

આંખાની ઝળી મ્હારે નમી, મહી કોયલ કરે કલપાન્તરે !

રનેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

સુનો સુનો મ્હારો માંડવો, ને ચાર સૂના આ ચન્દીનીના ચોક રે;

રનેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

રસિયાને રંગમહેલ એકલી મ્હારે નિર્જન ચૌદે ય લોક રે;

રનેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

સુનો હિંડોલો મારા રેહનો, ને કાંઈ સુનો આ દેહનો હિંડોલરે;

રનેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

બહાલાની વાગે દૂર વાંસળી, નાથ ! આવો, બોલો એક બોલ રે;

રનેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

(નહાનાલાલ ૬. કવિ.)

૧૮].....ગરબાવળી.....

વિધા-કલાની રૂઢી વાટિકા ને, તારા ગર્ભે રતન-મણિખત રે-ધન્ય.
 ચરણે મહાનીર ચુકવેને, શિર છત્તર હિમાલય પહાડ રે-ધન્ય.
 માથે મુકુટ માથે ધર્મ છે, કારમીર મહા મુહ્યવાન રે-ધન્ય.
 હરે હીરાના હારલા રે, વહે સિંધુ-ગંગાના નીર રે-ધન્ય.
 હરે ભર્યાં ગુર હૃદયોં તે, ધાવે શોખ-રજપુત રણધીર રે-ધન્ય.
 ક્રોડ કટિબંધ મેખલા રે, વિંધ્યા-આબુગીરિ તણી હાર રે-ધન્ય.
 જમણે ફરકે મારી માવડી રે, તારો પાલવડો કન્ઝ-ગુજરાત રે-ધન્ય.
 ડાબી બુજાએ ભેરી ભુંગળો ને, ઠંક-વાગે મુરેશ બંગાળ રે-ધન્ય.
 ભારતભૂમિ રે, મારી ભારતભૂમિ રેતારી રિદ્ધિસિદ્ધિનો નહિ પાર રે-ધન્ય.
 વરસો વરસ તારા આંગણે રે, થાય અન્ન તણા અંબાર રે-ધન્ય.
 વડુવાર ધડિ' ને બાજરીને, વળી ચોખ્ખા કંઠોળ નહિ પાર રે-ધન્ય.
 લાખો ખેતરમાં નીપજે રે, તારા મોંઘાં તે મૂલના કંપાસ રે-ધન્ય.
 આંખા ગુલાબની વાડીઓ રે, વળી અમૃતજળ મુક્તલા આડ રે-ધન્ય.
 રિદ્ધિ સિદ્ધ તારી એવી ધણી રે, જેનો ગણતા ન આવે પાર રે-ધન્ય.
 સાર જગની સંપતિ રે, તારા આંગણીએ એકઠી જણાય રે-ધન્ય.
 ભારતભૂમિ રે, મારી તીરથભૂમિરે તારા પુણ્ય તણા નહિ પાર રે-ધન્ય.
 તેતરીય કોટી અતિ બલિ રે, તારા ખોળામાં ખેલતાં બાળ રે-ધન્ય.
 આર્ય મુસલમાન પારસી તે, મારી માડીના જ્યા વીર રે-ધન્ય.
 સંપે મળીને એક સાથ અહો, તારી સેવા કરે મહા ધીર રે-ધન્ય.
 સ્વામી ક્યાનંદ, ગુરુ ગોવિંદ, રામમોહન, ત્રિવેકાનંદ રે-ધન્ય.
 ધર્મ સુધારામાં અર્પી ગયા રે, નિજ કાયા તે આનંદકંદ રે-ધન્ય.
 દેવ સમા દીકરા-ઢાઢા થયાને, વળી કર્મવીર-ગોખલે મહાન રે-ધન્ય.
 વિષ વિષ વિધ્નો ટાળી ગયા ને, તારાં વિશ્વે વધાર્યાં માન રે-ધન્ય.
 આજેય દેશભક્ત એવા અનેક, તારા ચરણે ખડા મારી માય રે-ધન્ય.

.....ગરબાવળી.....[૧૯

દખખલુમાં દીકરો તિલક રમ્યો ને, વીર ગાંધી છે કાઠિયાવાડ રે-ધન્ય.
 ભૂમિ પંજાબમાં રાખી છે નેક ટેક, લાલા તે લાજપતિરાય રે-ધન્ય.
 લાખ કરોડ આવા સાધુ સપુત, તારી રક્ષા કરે મારી માય રે-ધન્ય.
 સુખ દુઃખ હર કાંઈ લેખે નહિ ને, તારી ભક્તિના દિવ્ય ગીત ગાય રે-ધન્ય.
 અમર તપો રે માત અમર તપો રે, તારા બેટાનો નામ મહિમાય રે-ધન્ય.
 આનંદ વિજય હરીશંકર સદાય, શબ્દ વાયુ 'સ્વરાજ' આજ વાય રે-ધન્ય.
 (હરિશંકર વિદ્યાર્થી.)

:- પંદર તીથીનો ગરબો :-

પડવે પાતળીયા ગીરધારી, મારે ઘેર આવજો રે લોલ;
 બીજે બાળક બેઠું બાહાર કે મેં સમજાવીયું રે લોલ.
 ત્રીજે તથુ ભુવનનો નાથ, માતીડે વધાવીયા રે લોલ;
 ચોથે ચંચળ બોલી નાર, મથુરાની વાટમાં રે લોલ.
 પાંચમે પગલાં ભરજો પ્રેમ, કે મારે ઘેર આવજો રે લોલ;
 છઠે છોમાળા ભગવાન કે, ભગતને તારજો રે લોલ.
 સાતમે સાદ કરે એક નાર કે, ગોકુળ ગામની રે લોલ;
 આઠમે અવતરીયા ભગવાન કે, નિરખું નાથને રે લોલ.
 નોમે વરત કરે એક નાર કે ગોકુળ ગામની રે લોલ;
 દશમે માર્શે મામે કંસ કે, મથુરાની વાટમાં રે લોલ.
 એકાદશી પરણી લાવ્યા નાર કે, સતલાખા ખરી રે લોલ;
 બારશે બહુ બળીઆ ભગવાન કે, દશોદીશ વાપીઆ રે લોલ.
 તેરશે બન ધ્રુવે એક નાર કે, ગોકુળ ગામની રે લોલ,
 ચૈદિશે બનસીઅટને એક કે, રાસ રમાડજો રે લોલ;
 પુનમે પંદર તથો થઈ પુરી કે, ગુણ ગાંધ રહી રે લોલ.

—: (જનનીના હેત) નો ગરબો. :—

(મહીડાનાં દાણુ અમે નહિ દષ્ટ્યે રે લોલ : એ દાળ) રામ.

મીઠા મધું ને મીઠા મેહુલા રે લોલ,

એધા મીઠી તે મોરી માત રે;

જનનીની જોડ સખિ ! ના જડે રે—લોલ (ટેક)

પ્રભુના એ પ્રેમ તણી પુતલિ રે લોલ,

જગથી જુદેરી એની જાત રે—જનનીનીં

અમીની ભરેલ એની આંખડી રે લોલ,

વહાબનાં ભરેલાં એનાં વેણુ રે—જનનીનીં

હાથ યુગેલ એના હીરના રે લોલ,

હેયું હેમંત કરી હેલ રે—જનનીનીં

દેવેને દૂધ એનાં દોહલાં રે લોલ,

શશીએ સિંચેલ એની સોડય રે—જનનીનીં

જગનો આધાર એની આંગળી રે લોલ,

કાળાગ્રમાં કૈંક ભર્યાં કોડ રે—જનનીનીં

ચિત્તડું ચડેલ એનું ચાકડે રે લોલ,

પળના બાંધેલ એના પ્રાણુ રે—જનનીનીં

મૂગી આશીષ ઉરે મલકતી રે લોલ,

જેતા ખૂટે ન એ લ્હાણુની રે—જનનીનીં

ધરણી માતા ચે હશે ધૂજતી રે લોલ,

અચળા અચુક એકે માય રે—જનનીનીં

ગંગાના નીર તો વધે ધટે રે લોલ,

પણુ સરખો એ પ્રિયનો પ્રવાહ રે—જનનીનીં

વરસે ધડીક વ્યોમવાડળી રે લોલ,
 માડીનો મેઘ બારે માસ રે.—જનનીની૦
 ચળતી ચંદાની દીસે ચાંદની રે લોલ,
 એનો નહિ આથમે ઉજસ રે.
 જનનીની જોડ સખિ ! નહિ જડે લોલ. (બોટાકકર.)

—: ભાલીનાં હેતનો (ગરબો) :—

(મહીડાના દાણુ અમે નહિ દસ્યે રે લોલ: એ દાળ.)
 ટકુકે વસન્તકુંજ કોકિલા રે લોલ, ધરમાં ભાભીનાં એવાં ગીત રે.
 ભાલીના ભાવ મને ભિંજવે રે લોલ. (ટક)
 વીરા મારાની મધુર મોરલી રે લોલ,
 નવલા એ રાગ વહે નિત્ય રે.—ભાભીના૦
 છોડી પીયરની એણે પાલખી રે લોલ,
 મૂકી માયાભરી માત રે.—ભાભીના૦
 બહાલાંનો સંગ કર્યો વેગજો રે લોલ,
 મારા એ મન્ધવાને માટ રે.—ભાભીના૦
 સહિયરનો સાથ ત્યજ્યો સામટો રે લોલ,
 દાદાનો દૂર કર્યો દેશ રે.—ભાભીના૦
 ખાંતના બરેલ ત્યજ્યાં ખેલણું રે લોલ,
 છોડ્યો બાળપણુ વેશ રે.—ભાભીના૦
 સાધી જકે ન અમર સુન્દરી રે લોલ,
 એવો અમોલ એનો ત્યાગ રે.—ભાભીના૦
 શાં શાં તે મૂલ એનાં આંકિયે રે લોલ,
 શાં શાં સમર્પિયે સોહાગ રે.—ભાભીના૦

૨૨].....ગરબાવળી.....

એને માડીના સોહે મોડિયો રે લોલ,
 રૂડાં દાદાજીના રાજ રે.—ભાભીનાં
 જહાલ અખંડ મહારા વીરતું રે લોલ,
 લાખ ટકાની કુળ લાજ રે.—ભાભીનાં
 એને મંદિર, એને માળિયાં રે લોલ,
 મોળે સજ્જતું શણુગાર રે.—ભાભીનાં
 એને તે કોપ તણી કુંચીઓ રે લોલ,
 હીરા ને માતીઓ હજાર રે.—ભાભીનાં
 એનો અમારી અન્નપૂરણા રે લોલ,
 વીરાના વંશ કેરી વેલ્ય રે.—ભાભીનાં
 દસતી ઉપા એ અમ આભની રે લોલ,
 રઢિયાળી રંગડાની રેલ રે.—ભાભીનાં
 માડી જયો તે મધુર મારલો રે લોલ,
 ભાળી લગકતી શી લેલ રે.—ભાભીનાં
 વારો મહેરામણ મીઠો રે લોલ,
 ગીળી સરિતની એ સેર રે.—ભાભીનાં
 ચળકે સદાય એનો વ્યાંદલો રે લોલ,
 જીવો એ જુગ જુગ-જોડ રે.—ભાભીનાં
 હૈયાં એ હેત બર્યાં દિયજો રે લોલ,
 પુરો પ્રભુજી એના કોડ રે.—ભાભીનાં
 —(ખોટાદકર.)

ઓખાહરણ—ની કથા મોટા અક્ષરવાળી.
 કીંમત આઠ આના.

મળવાનું ઠેકાણું:—શા. ચુનિલાલ મગનલાલ બુકશેતર
 રાણીતલાવ-સુરત.

મીરાંબાઈનો ગરબો. રાગ ગરબી

પ્રભુ પાલવ પકડી રહી છું પુરણુ પ્રેમથીરે,
 મારા હેલ છબીલા અંતરના આધાર;
 ઉભી અરજ કરે છે મીરાં રાંકડીરે—(ટક)
 તમે દાસી તણાં દુઃખ—હરી દુર કરોરે;
 શીઘ્ર નામી મારા પ્રભુને પ્રણામ—ઉભી અરજ.

૨૪].....શરણાવળી.....

સાખી { સાસરીઆમાં સુખ નહીં, મહીયરીએ નહિ માન,
 { સુખ દુઃખની મારી વાટી, કોઈ ન ધરતું કાન.

નથી મારે રહેતું રાણાજીના રાજમારે,

રણો રોશે ભરીયો કપટી કુરો કંથ—હબી અરજી

સાખી { આ વખત હરી આવજો, નિહુજ ધાજો વહાર,
 { ગોવિંદ સાથે ગોઠી, અખજાના આધાર.

વેરી વધમો જાણી વેગે વહેલા આવજોરે;

નહીં તો જરૂર મારા જીવનું જોખમ થાય—હબી અરજી

સાખી { ઉંડે કુવે ઉતરીયાં, તરત ટૂટીયું વરત,
 { તારણવાળો તારસે, શામળીયો સમરથ.

એવા વીવેકી વીઠુજને જીવું વારણેરે,

કે જેથી ટળે હરીજનોના અંતરના ઉચાર—હબી અરજી

સાખી { વિદ્યાસે વળગી રહી, ત્રોકમ રાખે ટેક,
 { અજગી નહીં તમ આગળે, મન ધરી વિવેક.

ભક્ત સાથે આવે, આવે ભુદર ભેટવારે,

પ્રીત રાખો હરી સાચા સુંદર સ્થાન—હબી અરજી

સાખી { નિતિધર્મ નવ ચુકવો, જ્યાં સુધી ધટમાં પ્રાણ,
 { સહજ શોધુ ઉતરે, હરી ઉમારે હાણ.

નિત્ય નામ લેતાં પાપી પાવન થાય છેરે,

પ્રભુ રાખો મુને પ્રેમ ધરીને પાસ—હબી અરજી

સાખી { રૂપાળા રણછોડજી, નમી નમી લાગું પાય,
 { દુષ્ટ કંથને દુર કરો, જેથી શાંતી થાય.

તમ દર્શન દોઢીયા દુઃખ જાય છેરે,

આવો ભેટવા આવ ધરીને ભગવાન—હબી અરજી

.....મર્યાવળી.....[૨૫

સાખી { ભક્તી લેના વેદને, શું બાજે ગમાર,
છાટમદાજની વીનતી, ગાળે નરને નાર.

હરી બજે તેની આજ્ઞા પુરણ થાય છે રે,
અંતે જાય બેસી વૈકુંઠે વિમાન—કૃષ્ણ અરબં.

—: મીરાંબાઈનો અરબો-ખીજો. રાગ અરબી. :—

કોઈ મીરાંને મનાવી બહેલાં આવજોરે,—

તેને આપું વેડ વીંટી ને બંડાર;

જવો તેડવા ને વાર બાજે નહીર.—

સાખી { રાણો કાગળ મોકલે, દેજો મીરાંને હાથ,
કંથ રૂદન કરે, બહું, છોડી આટ્યા સાથ.

મારે અન્ન તો લેવાની છે આખડીર.

નહીં તો જરૂર મારા જીવનું જોખમ થાય—કોઈ મીરાંને.

સાખી { શું કરું આ સાદીખી, મુજને છે ધીક્કાર,
વગર વાંકે કહાડીઆં, સમજ્યો ન કંઈ સાર.

મારા મનની વાતો મનમાં રહીર,

ગયા પછી હવે હાય ધસે શું થાય—કોઈ મીરાંને.

સાખી { સતી મનાવી લાવજો, સદાય પામું મુખ,
ક્યારે આવે જો સતી, જોતું મારે મુખ.

મારો અમુજખ મનખો જોજો ગયોરે,

એવે લાગ્યો, ખેખીજો ખબર તેણી વાર—કોઈ મીરાંને.

સાખી { જાને શોક ધરો હવે, થનાર વસ્તુ થાય,
(જોતો)તેજમા તેજ સમાઈ ગયાં, સામળીયાની માથ.

એવો ભક્તી કરે અતી પ્રતાપ છેર,—

સોની છોટા બાજે નમી નમીને પાય—કોઈ મીરાંને.

૨૬].....ગરબાવળી.....

—: નળરાજનો ગરબો. રાગ-અરાનપુરી. :-

કે નળરાજનું આખ્યાન, તમે ધરી લેજોને ધ્યાન,
 દમયંતી સ્વયંવર કહું તમને; કે નૈષદ દેશનો રાય;
 તે તો મૃગયા રમવા જાય; ત્યાંથી લાવ્યો જનાવર એક હંસને.—
 હંસ કરવા લાગ્યો વાત, રાજા નળની સંગાથ;
 મને મુકી દો મહારાજ, મારી નારી રહે, શું કહું તુમને:—
 સો પુત્રની તે છે માત, તેને મળી આવું આજ,
 આપ્યું વચન, છોડી દીધો હંસને...
 હંસ ઉડ્યો ઉડ્યો જાય, એની નારીની પાસ,
 ત્રણ દિવસમાં આવ્યો રાજા કને...

સાખી { રાજા હંસ ઘેર આવિયા, તેને હૈયે હરખ ન માય,
 { હંસ વાહન બ્રહ્મા તણું, તેને ખોટાં કેમ કહેવાય.
 તે વચન આપ્યું મુગ્ધને, રાજા કહે છે હંસને,
 તું કન્યા લાવ શોધીને,— હંસ ઉડ્યો ઉડ્યો જાય;
 શોધ્યાં સ્વર્ગ ને પાતાળ; ત્યાંથી ઉડ્યો કુંદનપુરનગરીમાં,
 કુંદનપુરનો છે રાય, રાજા લીમક કહેવાય,
 તેને પુત્રી કુંવારી એક—નામે દમયંતી...

તે તો કુમારી કહેવાય, મુખે રહે છે વાડી માંય,
 હંસ જન્મ ખેડો ત્યાંય, એક ઝાડ ઉપર,—કરે નળનાં વખાણ;
 (તેતો) ચલું કન્યાને જણ, જુવો કોણ ખોલે નર વાડીમાં.

સાખી { દમયંતીએ દાસીને કહ્યું, જુઓ કોણ ખોલે વાડી માંય,
 { એવા નર એ કોણ છે, વળા કેમ કરી ઓળખાય.
 દાસી ફરતી ફરતી આવી, હંસ ખેડો નીચી ઝળી,
 વહાલો હાથે કરીને પકડાઈ ગયો...

.....ગરબાવળી.....[૨૭

નારીએ ચાંપ્યો રૂઢીઆ સાથ, પછી નળની પુછી વાત,
એવા નળ કુંવારા કેમ રહ્યા?...

હુંસ કહેવા લાગ્યો વાત, રાણી દમયંતી સાથ,
કે જેના તેજ થકી રવી જાળવાઈ ગયા...

(પછી) નારીનું વચન લઈ જ્યાં, હુંસ ઉડ્યો છે ત્યાં,
પાછો ફરીને નૈપદ દેશ ગયો...

સાખી { રાજા ભીમકની પુત્રી, તેની કદળી સરખી કાય,
ત્રણ ભુવન શોધી વહ્યો(પણ)એવી કન્યા મળે ન ક્યાંય.

તેના તેજ તણે નહિ પાર, તમે શું કરો વિચાર,
જઈ પરણો કન્યા દમયંતી, એમ રાજા નળને કહ્યું.-

(હવે) નારદમુની કહેવાય, તે તો દેવ સભામાં જાય.

(તેણે) જઈ કહ્યા સમાચાર ઇંદ્રને...

વાયુ વરૂણ અગ્નિ આવ્યા, જેડે યમરાજને લાવ્યા,
ધણા ચરિત્ર કીધા રાજા-નળ છળવાને...

સાખી { પાંચે મંડપમાં ગયા, ધરી નળનું રૂપ,
આવી વરમાળા આપવા, તે બની ગઈ તદરૂપ.

પુત્રી પુછે પીતાને વાત,-(૨) માળા કોને આરોપુ,
અહીં આવ્યા છે પાંચે આ નળ બની...

નારી ફરતી ફરતી આવી; વરમાળા આરોપી નળરાજને,
એક એકને દીધા શ્રાપ, રીંછ રોઝ વાંદરે બન્યા;

તેતો દેવ સભામાં ગયા, એ તો ઝોશીયાળા થયા.

ધરની નારીઓ મહેણાં દે છે, એમ કહે ખુશાલદાસ,
સાખ્યાશ જગજીવન એ પછી કળજીવ વ્યાપ્યો નળરાજને.

૨૮].....ગરબાવળી.....

સાસુ-વહુની ગરબી-લોકગીત.

સાસુ ને વહુ બે રેઠીઓ રે કાંતે,

કાંતતાં બાધજીએ પૂછ્યું રે, મારી સહીરે સમાજી.

વહુ રે વહુ મને પૂછીએ જતાવો, પૂછીએ કાંતી નાખી રે.-મારી.

વહુ રે વહુ મને સુતર દેખાડો, સુતર સુતરીઆને આપ્યું રે.-મારી.

વહુ રે વહુ મને પૈસા જતાવો, પૈસાના કંકણ પહેર્યાં રે.-મારી.

વહુ રે વહુ મને કંકણ જતાવો, કંકણ તો નંદવી નાંખ્યા રે.-મારી.

વહુ રે વહુ મને કકડા જતાવો, કકડા પુંજમાં ગયા રે.-મારી.

વહુ રે વહુ વાશીદું જતાવો, વાશીદું ઉકરડામાં નાંખ્યું રે.-મારી.

વહુ રે વહુ ઉકરડો જતાવો, ઉકરડો ખેતરમાં ગયો રે.-મારી.

વહુ રે વહુ મને ખેતર જતાવો, ખેતરમાં રેલો આવી રે.-મારી.

વહુ રે વહુ મને ફરીએ જતાવો, સાસુ વહુ ફરીએ જાય રે.-મારી.

આગળ બાધજી ને પાછળ વહુજી, બાધજી તે ફરીઆમાં બુડે રે.-મારી.

બાધજી તે બુડે ને સાટલો તરે છે,

જો જો નગરીના લોકો રે, બાધજીની દીકરી બોલે છે.

શ્રી અંબાજીની ગરબી.

આજ મારી આઠેમ રંગ ભરીરે, મારે રમવા સરખી રાતજો.

હું તને વિનવું અંબીકારે, મારે ગરબે રમવા આવજો.

હું કેમ આવાશ એલીરે, મારી સાથે સહિયરનો સાથજો.

પહેરોની ચીરને ચુંદડી રે, માતા હોડો કર્યુંઆ ધાટજો.

આંખડી આંખે અણીઆળડીરે, માતા દીલડી ચોડો લેલાટજો.

કડે પટાળડી ખસમસેરે, માને જાંઝરનો જમકારજો.

પાંચ પદ્મનો માને ધાધરોરે, માને સાળુડે કસળી કોરજો.

લીલડા ગળની કાંચળીરે, માને ડોકે ને નવસેરો હારજો.

આંખી તે પીએજી ધમધમેરે, માને મોતીડાં તપે લેલાટજો.

શ્રી બજરંગી હનુમાનનો ગરબો.

અંજનીનો બધો હનુમાનરે સમરૂં બજરંગી;
 એને ચહે છે તેલ શીંદુરે સમરૂં બજરંગી;
 મારા રામ તણા રખેવાળરે સમરૂં બજરંગી;
 સાખી } રાનીવારે કહ તમારી સ્થાપના ને ભોમે કહ ભોવન,
 કપુરે હિતાઈ આરતી, એવા સકળ સ્વરૂપ હનુમાનરે-સ.
 માતાજીનાં વચન સાંભળીને, બાપના પાળવા બોલ;
 અધોધાનું રાજ મુકી રામ-ભક્ષમણે ભોમવીયાં વનવાસરે-સ.

૩૦].....ગરબાવળી.....

રામે રથ જોડીઆ, સીતાને લીધાં સાથ;
વનનાં વનકલ પહેરીઆરે, સાથ ચાલ્યા છે લક્ષ્મણુ વીરરે-સ૦
વનમાં જઈ જાડી કરીને, ત્યાં પુરો છે વાસ;
લક્ષ્મણુ સરીઆ જઈવા નહી મળેરે, તમને ફળતું લાવી
આપનાર કોણુરે-સ૦

રામ જોડે તલાવડીને લક્ષ્મણુ બાધે પાણ;
સોના કુરે ઘડુકેરે સીતા ડમરોને મરવો પથરે-સ૦
સીતાની વાડીનાં ને, મૃગશો ચરી ચરી જાય;
કાલે મરાવું પેલા મૃગનેરે, મારાં કાચાં તે વનફળ આપરે-સ૦
મૃગ મરાવી કારમો ને, તેની પકવું છાણ;
તેનો સીવડાવું કંચવોરે, હું તો હીડું ચમકતી ચાલરે-સ૦
મરીચી-મૃગ થઈ આવીઓને સીતાને સાગી રહ;
હો મારા રામજીરે, કંચ કાચલડી સીવડાવોરે-સ૦
સુતર બરેલો કંચવોરે, ચામડાની શી રહ;
આપણા સ્વારથને કારણેરે, પેલા પર્યુના શીદ લેવા પ્રાણુરે-સ૦
સીતા કહે નહી પીયરીએ ને, નહી માને મોસાળ;
નહી મારે કંચ કલાગરાને મારા મનની કાણુ પુરે અસરે-સ૦
બાચામાંથી બાણુ કાઢીયું ને, રામજીએ લીધું હાથ;
મૃગ મારવા રામ સંચારી મુકી સીતાને લક્ષ્મણુ સાથરે-સ૦
પહેલું બાણુ રામે સાંધીયુંને, વાગ્યું મૃગને શરીર;
મૃગ મરતાં પોકારીઓરે, ધાળે ધાળે લક્ષ્મણુ વીરરે-સ૦
સીતા કહે તમે સાંભળોને, બોલાવે તમ વીર;
લક્ષ્મણુ કહે ખોટી વાત છે, કંઈ કપટ જેની વાતરે-સ૦
(સીતા) કપટ છે તમ દીલડાં વિશે, હું સમજી આ વાર;

બીડ પડી અંધવને વન વિશેરે, તમે બેઠા કરો વિચારરે-સં
 કુ દ્રષ્ટી મુજપર તમતણી ઝો, તેમાં નહીં અંદેહ;
 જાણ્યા તમને લક્ષ્મણ દીયારે, જાણ્યાં પાપ તમારા આજરે-સં
 સીતાના વચન વાગ્યા રહ્યા વિષે, ચઢી લક્ષ્મણને રીસ;
 મઢીને ફરતી ચોકી મુકાનેરે, ચાલ્યા ત્યાંથી તે દીસરે-સં
 ધુપ પડે ધરતી તપેરે, જોગી હોમો અવાર;
 સત્ય પાળવાને કારણેરે, બીક્ષા આપો હો રામ કેરી નારે-સં
 આપવી હોય તો આપો મનેરે, નીકર મુખે કહો નાય;
 નાર થાય મને ધણી, મારો સંગ કેદારનાથનો જાયરે-સં
 હન્વી મેડી આદાશમાંને, નીચા સરોવર ધાડ;
 સીતાને રાવણ હરિ ગયોરે, પછી મઢીમાં હો કાગરે-સં
 રાવણને જોઈ સીતા સતી, કરતાં ધણો વિકાપ;
 ન કહેવાનાં વચન લક્ષ્મણને કહ્યારે લીધું પાપ માથે અમાપરે-સં
 સત્ય વચની સત્ય અંધવા ને, સત્યના ચાલનહાર;
 આગળ યુદ્ધ મારી પહોંચી નહીને ધણા કર્યા તિરરકાર-સં
 નીચી યુદ્ધ સ્ત્રી જાતનીરે, નહીં મનમાં કાંઈ વીચાર;
 પોતાના સ્વારથને કારણેરે, કરે પુરૂષને ખુવારે-સં
 મૃગ મારી રામ આવીયાને આડો ઉતર્યો સાપ;
 ઓ રામ અંધવારે આજે વિપ્રીત દીસે વાતરે-સં
 ધનુષ મેલ્યાં હુકાને, બાણજ મેલ્યાં અંધાર;
 ઓ મારા સગુણ અંધવારે, આજે વિપ્રીત દીસે વાતરે-સં
 મેં જાણ્યું લક્ષ્મણ સુલક્ષણોને સારાં કરશે કામ;
 ના માર્યો વનમાં મૃગહોરે, નવ રાખી સકુળની નારે-સં
 કુવા ઢાંકણ ઢાંકણને, ખેતર ઢાંકણ પાડ;

૩૨].....ગરબાવળી.....

બાપનું ઢાંકણ બેઝોને, ધરનું ઢાંકણ નારે-સં
 રામ રવેને લક્ષ્મણ રીઝવેરે, ના રોસો મારા વીર;
 બીજી પરણાવશું સુંદરીરે, તેનું નામ ધરાવીશું સીતા નારે-સં
 જળ જળ કમળ ના નીપળે, વન વન ચંદન ન હોય;
 સતી-સીતા એક છેરે, એવી ઘેર ઘેર સીતા ના હોયરે-સં
 રામ રવે, લક્ષ્મણ રવે રવે વનમાં તે પાંખી જન;
 ના રવે હનુમાન એકલા, એને સીતા લાગ્યાની ધણી હામરે-સં
 રામે બીડાં આપીઆને, હનુમાને લીધાં તે હાય;
 આજા હોય તો હડીયેરે તેડી લઈ આવું સીતા માતરે-સં
 ત્યાંથી હનુમાન હડીયાને પડ્યા લંકાની માંય;
 જ્યાં ચોર્યાશી ચકટાને જ્યાં આવન બગરે-સં
 જોઈ રાવણની રાણીએને જોયા રાવણના મહેલ;
 જોઈ રાવણની મેડીએરે, પછી પેદા તે વાડી માંયરે-સં
 વાડીમા જઈ વનફળ લાવતાને તેનો કરતા આહાર;
 લીલી વાડી સુકા કરીરે, પછી દોડા છે સીતા-માતરે-સં
 -ક્યાંથી તમે અહીં આવીઆને, શું છે તમારું નામ ?
 કાણ તમને મોકલ્યારે અહીં શું છે તમારે કામરે-સં
 -રામે અમને મોકલ્યાને, હનુમાન છે મારું નામ;
 પંચવટીથી અમે આવીયારે, મારે શોષ લેવાનું કામરે-સં
 આગળ દરીઓ જળ ભર્યોને ત્યાં રાક્ષસનો બય;
 શી રીતે તમે આવીયારે, શાથી પહોંચી તમારી હામરે-સં
 સાત-સમુદ્ર સુકા કરીને રાક્ષસને મારૂ ઠેર;
 આજા હોય તો હડીયેરે લઈ જવું માતાજી વેરે-સં
 વાણે સધળી ઉજડ કરીને, લગાડી લંકામાં લહાય;

અક્ષયાદી કુંવર મારીયારે, વરતાવ્યો લંકામાં કરે-સં
 ત્યાંથી હનુમાન હડીઆને, આવ્યા રામજી પાસ;
 રામને સમાચાર આપીઆરે કુશળ છે સીતા માતરે-સં
 ત્યાંથી રામ આલીઆને આવ્યા લંકાની માંય;
 પથ્થર કરી પાળ બાંધીને સૈન ઉતાર્યું પેત્રે પારે-સં
 લંકાગઢ . રામ પહોંચીયાને, રાવણને યદ છે જાણ;
 ઈંદ્રજીત યુધ્ધે ચઢ્યોરે ત્યારે લક્ષ્મણને મુરછા ધાયરે-સં

૩૪].....ગરબાવળી.....

હડવી હોળે લીંબડીને શીતળ હોળે છાંય,
અંધવ હોય બોલકણુરે, પણ અંતે પોતાની બાંયરે-સ૦
સુખમાં સંભારે સુઢરીને દુઃખમાં સંભારે રામ;
વનમાં સંભારે અંધવેરે મારી ભાંગી જમણા હાથની બાંયરે-સ૦
નવ મહીના ઉદરમાં રાખીયાને નવ જાણી માની વાત;
આળસળુમાં જેની મા મરેરે, તેને ચો દીશાના વાયરા વાયરે-સ૦
(રામ)-દુઃખના બેલી અંધવાને માઠી જ્યા વીર,
તેની તોલે કોઈ ન હોયરે. એ તો સુખ દુઃખમાં સાથરે.

લક્ષ્મણ જાગ્યાને હોળરે અંધવ બોલને એક વાર,
માત વીના સુની બેઠડીને, માઈ વીના સુની બેનરે.
આગ્યાતા આપણ ત્રણ જણાને, હવે કેમ જમશ હું એકાએકરે,
માત તે મારી પુછશે ત્યારે હું શો ઉત્તર કહસરે.
ચંદ્રિદ વરસ વન વિષે રહ્યા નવ જાણી દુઃખની વાત,
અંતે મને દગો કરીને તમે ચાલ્યા ગયા મુજ જાત;
બ્રહ્મચર્ય વ્રત તમે પાળીયું ને તજી નિદ્રા ને આહારરે.
રાત દીવસ ચોકી કરી અમ તણી રહી ધર બહાર,
પુત્ર વિના પરીવાર સુનો ને સ્ત્રી વીના ધરબારરે.
અંધુ વીના બેલ નહી કોઈની મિત્ર વિનાશો વિચાર,
ભરત, શત્રુઘ્ન મને પુછશે ક્યાં ગયો લક્ષ્મણ બાઈરે.
આવી વાત તમારી સાંભળીને રોશે સુમીત્રા માઈરે,
ઉઠો અંધવ વાર થાય છે, મારવો રાવણુ રાયરે.
પછી જમએ અવધપુર વીશે, સાથે લઈ સીતાય,
રામના વીલાપ જોઈને રૂવે શેના તમામ.
ધનવંતરી વહટે ઉપાય શોધીયો ને, કીધી આજા હનુમાન-સ૦

હનુમંત મન હીમત ધરીને, દ્રોણાચળ લેવા જાય;
 પલક એકમાં પાછા આવીયારે, વળી લક્ષમણની મુર્છાયરે-સં
 કુંભકર્ણ, ઇદ્રજીતને મારીયા, બહુ બળીઆ કુમાર;
 જમાઇ મરાયા સધળા રાવણનારે પછી રાય કરે વિચારે-સં
 અહી-મહી મીત્ર પોતા તણા તેને તેડાવ્યા રાવણે સાર;
 રામ-લક્ષમણને તે ચેરી ગયારે, મહીકાવતી નીરધારે-સં
 પ્રભાતે શોધ કાઢી સૈન્યમા ને, નવ દીકા લક્ષમણ-રામ;
 સૈન્ય રોવા લાગી રામનીરે, રોવા લાગ્યા અષ્ટ પ્રધાનરે-સં
 હનુમાને પગલાં કહાડીયાં ને આવ્યા સમુદર તીર;
 મકરધ્વજને ત્યાં બાંધીએરે, એ તો ગયા છે પેલી પારે-સં
 દેવી દેરામાં પેસીને ત્યાં, દેવી બન્યા તનખેવ;
 રામલક્ષમણ ત્યાં આવીયારે એમણે કાઢી છે હનુમંત સેવરે-સં
 મહીરાવણનું મોત સાધીને તેને પણ માર્યો કાર;
 તેની રાણીને વરદાન આપીયારે પછી આવ્યા તે લાંકા મોઝારે-સં
 લાંકામાં યુદ્ધ કરીને હેઘાં રાવણનાં શીર,
 અસુરનો અંત આણીયોરે પછી હરખ પામ્યા જુમદીશરે-સં
 રાણી કીધી મ'દોદરીને, આપ્યું વિભિષણને રાજ;
 સીતા લઈ રામ સંચર્યાને, આવ્યા અયોધ્યા મોઝારે-સં
 માતાએ મોતીડે વધાવીઆને હાથે હરખ ન માય;
 મોતી કેરા ચોક પુરીઆરે લીલા નૌતમ ત્યાં તો થાયરે-સં
 છોડાવી અધરમ, નગર તણાને, ટાળ્યા પ્રજનાં દુઃખ;
 લાડ પાળ્યાં માતા તણારે, લવભેશ રાખ્યા નવ દુઃખરે-સં
 રડો ગરબો બજરંગી તણાને, વાંચે નિત્ય નરનારને,
 હનુમંત કેરા પ્રતાપથીરે, છોટા કહે કિતરે ભવપારે-સં

૩૬].....ગરબાવળી.....

પંદર તિથિનો ગરબો.

સખી પડ્યે તે પંચ ચાલ્યારે, મહાવનના તે મારગ જાલ્યારે,
 સાથે સીતા ને લક્ષ્મણ બાળા, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજેરે.
 સખી બીજે મઢીમાં બીરાજેરે, જોવાં નદીઓ તણાં નીર ગાજેરે,
 રામ મેલી ગયા રૂડું રાજે, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજેરે.
 સખી ત્રોજે તે વન કરી ઝાડીરે, વનફળ મંગાવે છે દહાડીરે,
 સારી શોભે સીતાજીની વાડી રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજેરે.
 સખી ચાથે કેવડીઓ મહેકરે, ફાલ્યો પુલ્યો ને મોગરો લેહેકરે,
 જોવાં લીલી લતાઓ લેહેકરે, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજેરે.
 સખી પાંચમે પોપટ પાલ્યોરે, પાંખ લીલી ને કાંઠો કાળોરે,
 મુખે રામ બજુતો બાલ્યો, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજેરે.
 સખી છઠ્ઠે છેતરવાને આવ્યોરે, કુડો કપડી રાવણ સાથે લાવ્યોરે,
 બે મુખનો મૃગ બનાવ્યોરે, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજેરે.
 સખી સાતમે શ્રીહરી સમર્પારે, વાડીબેળી હરાડ્યા છે બમરાંરે,
 દુઃખ સહિતે તાણ્યા છે ડમરાંરે, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજેરે.
 સખી આઠમે જોને નીલાવ્યોરે, ધનુષ ધારીને મૃગલો માર્યોરે,
 મૃગ મરતી વખતે પોકાર્યોરે, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજેરે.
 સખી નામે તે નાખ્યો તીરે, જઈ વાગ્યો મૃગને શરીરે,
 વારે ધાજે લક્ષ્મણ વીર, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજેરે.
 સખી દશમે કહે લક્ષ્મણને, બેલી વીરો બોલાવે છે તમનેરે,
 આડી આણુ લીધી છે અમને, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજેરે.
 સખી એકાદશી અપવાશીરે, લંપટ લેવાનો લાગ તપાસીરે,
 રાવણ સીતાને લઈ ગયો નાશી, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજેરે.
 સખી બારશે હનુમાન બળીયારે, ઠેકી સમુદ્ર પાર નિકળીયારે,

.....ગરબાવળી.....[૩૭

જઘ જોગમાયાને મળીયા, રઘુપતિ રામ રૂઢમાં રહેજેરે.
 સખી તેરસે ત્રંબાળુ ગાજેરે, હાક હનુમાન ફેરી વાગેરે,
 લાલ લાંકા તે ગઢમાં લાગે, રઘુપતિ રામ રૂઢમાં રહેજેરે.
 સખી ચઢિદશે ચિત વિચારીરે, ફેજ વાંદરાની રચી સારીરે,
 રામે-રાવણને નાખ્યો મારી, રઘુપતિ રામ રૂઢમાં રહેજેરે.
 સખી પુનમે પ્રભુજી આવ્યારે, થાળ ભરી મોતીડે વધાવ્યારે,
 માતા કૌશલ્યાને મન બાવ્યા, રઘુપતિ રામ રૂઢમાં રહેજેરે.
 સખી પંદર તીથી થઇ પુરીરે, એમાં એક નથી અધુરીરે,
 આત્મારામની વાણી મધુરી. રઘુપતિ રામ રૂઢમાં રહેજેરે.

શ્રી મહાકાળી માતાનો ગરબો.

મા તુ પાવાની પટરાણી કે,
 કાળી કાળકા રે લોલ.
 મા તારે ડૂંગરડે ચડવું તે અતિ
 ધણું દોયલું રે લોલ,
 મા તારી પ્રદક્ષણા કરવી કે,
 વરણન શું કરું રે લોલ.
 વિશ્વાસે તપ કરનાં કે, કેવળ
 મુની થયા રે લોલ,
 આવું રૂડું ચક્રું ચાપાનેર કે,
 ચઢિદા ચઢિદ મળ્યા રે લોલ.

ત્યાં કાંઈ ગાતા તે ગરબા કે, માજી આવીયાં રે લોલ.
 રાચે છેડલો સાદ્યો હાથ કે, માજી પ્રસન્ન થયાં રે લોલ.
 માગ્ય માગ્ય ઘોડાની ઘોડાર કે, હાથી જીલતાં રે લોલ,
 માગ્ય માગ્ય કુટુંબ કુશળદેમ કે, જંજળ અતિ ધણી રે લોલ.

૩૮].....ગરબાવળી.....

માઝ્ય માઝ્ય ગુજરાત સરખી ગાદી કે, સાર બેસણારે લોલ,
 માઝ્ય માઝ્ય નવે ખંડના રાજ્ય કે, ચાંદો સુર્ય તપેરે લોલ.
 માઝ્ય માઝ્ય જોડલું વરદાન કે, મારે મહોલે પધારીએરે લોલ,
 ફટ ફટ પાવાના રાજન કે, એ શું માંગીયું રે લોલ.
 આજથી છડે ને છ માસે કે મુળ તારું જશે રે લોલ,
 એમ કહી માતા યયા અલોપ કે પાવો હાથ ધસી રહોરે લોલ.
 મુગલે ચઢાવી છે ફેજ કે, પાવાગઢ ઘેરીયો રે લોલ,
 દરવાજો ઉભા દરવાન કે, કોઇને પુછીયું રે લોલ,
 રાજજીએ ખોદાવીયું તળાવ કે પાણી ન નિસર્યું રે લોલ,
 મુગલે ખોદાવીયું તળાવ કે, જળ દુધે ભર્યું રે લોલ;
 માજનો આવો જે મહિમાય કે, કવિ નવ કહી શકે રે લોલ.

શ્રી વલ્લભકૃત-બહુચરાજી માતાનો ગરબો.

ગરદારી બહુચર માત, જેવાને જમ્યે—ટેક.
 જેવા જમ્યે સુખીયાં થઇએરે, આરાસુરમાં રહીએરે;
 આપ આપણા મનની વિનતી જઈ બહુચરને કહીએ—જેવાં
 આરાસુરમાં—અમા ખીરાજે, પાવાગઢ મહાકાળીરે;
 દક્ષિણુમા તુળજલવાની, સુવાળ બહુચર બાળી—જેવાં
 માને પારે હવત યાય ને ચીર સુંદડા હોમાયેરે;
 બ્રાહ્મણ બેઠા પેઠ બણે છે, માનુની મંગળ ગાયરે—જેવાં
 માને પારે જે કોઇ આવે, તેની પુરે આશરે;
 કરજોડી જન વલ્લભ કહે મા હું છું તારો દાસ—જેવાં

❀❀શ્રી રાધાકૃષ્ણ સંવાદરૂપે. રામ મરખો.❀❀

રાધા-પાલવડો મારો મેરો મોહનજી મારગડે મને જવા દો;
 આવતાં આપીશ દાણુ તમારું, મહી મારું વેચવા દો.
 શ્રી કૃષ્ણ-વેચતાં તને કોણ ખાળે છે, સાંભળને રાધે પ્યારી;
 મહી ગોરસતું દાણુજ દોની, વહેલી થાને વૃજનારી.
 રાધા-નારિને તું ના બોલાવીસ; છાનો રહેને છોગાળા;
 દાણુ રાજ છે કંશરાયનું, ગઉ ચારી ખા ગોવાળા.
 શ્રી કૃષ્ણ-હું ગોવાળીઆ તું ગોવાલણુ, ફરી ગમે તો આવજે,
 કંશ સરિખા સો હીમાયતી, સાથે તેડી લાવજે.
 રાધા-તેડી લાવું દો મુજને જવા, રોકી રહ્યા શીદ વૃજનારી;
 રઘુનાથના સ્વામી શામળીઆ, ઘેઝા દીસો છો ગીરધારી.

૪૦].....ગરબાવળી.....

શ્રી કૃષ્ણ-ધેસો છું પણ દાણ ન મુકું, દોકલડો એકે ઝાછો;

ગીરધારીએ ગોકુલ વાસ્યું, ઇદ કરતાં હું કૃષ્ણ મોટા.

રાધા-મોટો છું ત્યારે મથુરામાંથી અરધી રાતે શું આવ્યો;

પર ઘેરરહીને પેટ ભરતો, તને દાણી કાણે કહાવ્યો.

શ્રી કૃષ્ણ-વાંકા બોલી વાર કરે છે, કે'તો હૈયાનાહાર તોડું;

દાણુ દહીનું દેરે અળખા નહી તો માથાનું માટ ફેડું.

રાધા-હાર નહી તુટે માટ નહી કુટે, ન્યાય નગરમાં પુછારી;

રઘુનાથના સ્વામી શામળીઆ, કહો ગોકુળ કેમ રહેવાશે.

શ્રી કૃષ્ણ-ગોકુળ રહો કે જાવો અત્યારે, દાણુદહીનું મહી મેલું;

ચીર હાર્યાં તે ગયા વીસરી, કામનીઆ કારણ પેલું.

રાધા-નંદનણે ઘેર નવ લાખ ગાયો, નોતું તે ધન કાવ્યું છે;

માતા તારી મહી વેચતી, દમણાં તો રાજ્ય આવ્યું છે.

શ્રી કૃષ્ણ-દમણાં દમણાં કરતી રહેજે, મેણાં દેતી મમ્મયારી;

ધુતપણાંમાં તું ધુતારી ઠગપણાંમાં છું ઠગનારી.

રાધા-તું ઠગારો તારી માને પાળેલો, તું માને મેણાં દેવરાવે;

રઘુનાથના સ્વામી શામળીઆ, જાહું તે શું કહેવરાવે.

શ્રી કૃષ્ણ-કહા પ્રમાણે લેતો નથી, પણ તું મોહું ના રાખે;

અમો છીએ રાજા મહારાજા, અમને તું કેમ ના રાખે.

રાધા-ઝોળખું છું તું આવ્યો નાસી, મહાવનમાં તું છાનોછું;

જાલવકુળ મધે જન્મ છે તારો, નંદનણે ઘેર નાનો છું.

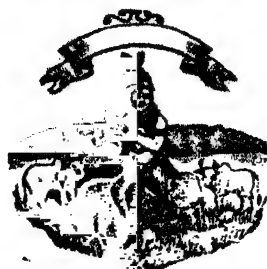
શ્રી કૃષ્ણ-માતા જસોદા બર્ડાવડબાળી, તેના છીએ અમે અધીકારી;

મોટા મુનીવર મર્મ ન જાણે, ગોકુળ વસીએ ગડિયારી;

રાધા-ગડિયારી ગોપી ઘેર વળતાં, અમને તમે ઝોધારમાં;

રઘુનાથના સ્વામી શામળીઆ, તમે જીત્યા અમે હાર્યા.

.....ગરબાવળી.....[૪૧]
દાણુલીલા-ખીજી, શ્રીરાધાકૃષ્ણના સંવાદરૂપે. મરબો.

રાધા—તમે અમણ્યા અમે જાણીએરે,
મારો પાલવડો નવ તાણીએરે;
તમે સમજી રહો મનમાંયરે,
શામળીઆ વહાલા રહો વેમજારે.—(ટક) ૧

શ્રીકૃષ્ણ—તારી શુંરે સમજાવે મુજનેરે,
હું તો નહિરે જાવા દેવું તુજનેરે;
તારી મરડીને રાખીશ ખાંચરે,
મધ્યારી રાધા દો દાણુશુંરે.—(ટક) ૨

રાધા—અલ્યા ખાંદય શું મરડીશ વીકુલારે,
મેં તો તુજ સરીખા ધણા ધણુ દીડારે;
કપર છે કંસનું રાગરે,—શામળીઆ ૩

શ્રીકૃષ્ણ—તારા કંસ થઈ શું ચાચ છેરે,
એવા કંદક આવે ને કંધક જાય છેરે;
તારા ઉરના ઉતારીશ હારરે,—મધ્યારી ૪

રાધા—અલ્યાના હાર હમ્યાનો તુટશેરે.
મારી મહીની મટુડી ફુટશેરે;
ધેર સામુડી દશે માજરે,—શામળીઆ ૫

શ્રીકૃષ્ણ-નારી ગાળે તે આળ:નહી ચડે,
જેતું લેણું હોય તે તો લડે;
એવા દાણુ મેલ્યા કેમ જાયરે.-મધ્યારી ૬

રાધા-અલ્યા દાણી તે કહીને કાવીયોરે,
મથુરાંથી ગાકુળ આવીયોરે;
ચારી નંદતણે ઘેર ગાયરે.-શામળીઆ ૭

શ્રીકૃષ્ણ-નારી ગાય ચાર્યામાં શી કાજ છેરે,
એ તો પોતપોતાનું કાજ છેરે;
એમાં મેણુલીઆં નવ હોયરે.-મધ્યારી ૮

રાધા-અલ્યા મેણું માણુસને લાગે ધણારે,
સુણો વઢનાં હોય જ્યારે એ જણારે;
તને નીલંજને નહિ લાજરે.-શામળીઆ ૯

શ્રીકૃષ્ણ-નારી લાગે તે કાજ નહી સરેરે,
અહીંવાં બીક તે તું કાની ધરેરે;
આવ મળીયે આપણજણુ બેયરે.-મધ્યારી ૧૦

રાધા-એવું નીલંજ બોલમાં શામળારે,
તારા ઉત્તના ઉતારીશ આંખળારે;
મુકેા મુકેાને મારેા હાથરે.-શામળીઆ ૧૧

શ્રીકૃષ્ણ-નારી હાય ન મેલું તાહરેરે,
અહીંયાં અમલ આલે છે માલ્યરેરે;
માટે દાણુના દોકડા મેલરે.-મધ્યારી ૧૨

રાધા-અલ્યા નંદઆવાનો તું છોકરેરે,
તારી પસે નયાં પેસેા રોકડારે;
અલ્યા મચ્છર આવડો કેમ હોયરે.-શામળીઆ ૧૩

શ્રીકૃષ્ણ—નારી બહુલાણની તું છોકરીરે,
 તારી પાસે નથી પાઈ રાકીરે;
 આવડું કેમ અલીયાન હોયરે.—મઇયારી ૧૪
 રાધા—હું તો વિનતી કરું છું ક્યારનીરે,
 સ્વામી રૂઢનાથના હારી તમ થકીરે;
 મહીનું તે દાણ ન હોયરે.—શામળીઆ ૧૫

દાણલીલા—શ્રીકૃષ્ણ ગોપીનાં સંવાદરૂપે. ગરબો.

ગોપી—અલ્યા કહાનજી તું ક્યાં ઘેલો થયો જો,
 તું તો શેનું માંગે છે દાણ જો;
 મહીની મટકી મારી કુટશે જો,
 ગોરસની થાશે દાણ જો.—ધેલું શું ખોલે ગોવાળીયાજો. ૧
 અલ્યા નવ જાણીશ કોઈ આપડી જો,
 કોઈ મળશે માયા કેરી નારજો;
 મારગ મુકીને રહેને વેગજો જો,
 રાજા કંસને થાશે જાણ જો.—ધેલું ૨

કૃષ્ણ—તારો કંઈ કબુલિ નર શું કરે જો,
 મારી સંગે છે સખજો સાથ જો;
 અલી દાંડી તે દાણા ચોરી જતી જો;

ધણે દહાડે આવી મારે હથ જો. ઓછીતું જાત આહીરનીજો ૩ ટેક

ગોપી—અલ્ય દાયની તે હોંશ રખે રાખતો જો,
 એ દાયે તો—તું—ચારી જાણે ગાય જો;
 પાલવ મુકીને રહે વેગજો જો,
 મારી મિજમાં થાશે દાણ જો.—ધેલું. ૪

કૃષ્ણ—અલી પ્રજમાં વસીને વેર વાળશું જો;
રખે રાખતી હાથમાં હામ જો,
નંદજીના નામ પ્રતાપથી જો;
હું તો છેદું તારા કંશનો હામ જો.—ઓહી. ૫

ગાપી—અલ્યા કંશે કર્યું તે કેમ વિસરે જો,
ભાઈ હણ્યા પોતાના ત્યાંય જો;
નાશીને છુટયો તું લાડકા જો,
આવી ઉછર્યો છે પ્રજમાંય જો.—ધેલું. ૬

કૃષ્ણ—વળી પ્રજમાં વસીને વેર વાળશું જો,
તું તો જોજો અમારા કામ જો;
અવનીનો બાર ઉતારવા જો,
ધર્યું નંદકુવર રડું નામજો.—ઓહી. ૭

ગાપી—અલ્યા સાચું કહેતામાં દુઃખ લાગશેજો,
પેટ માટે ચારે છે ગાય જો;
તું આવડો મોટો એમાં થયો જો,
તુને કામજો ન ગાપી કન્યાજો.—ધેલું. ૮

કૃષ્ણ—અલી આહીરની કન્યા અમે શું કરું જો,
અમે સદા કહેવાઈએ અહમચારી જો;
રખે પડછાયો મુને પાડતી જો,
તું તો ધ્રાસળીની ઓઢનાર જો.—ધેલું. ૯

ગાપી—અલ્યા લાખ ટકાની મારી લોખડીજો,
હીરા જડીત મારો છે હારજો;
આહી પટોળી મારી પેહરણે જો,
તું તો કામળીનો ઓઢનાર જો.—ઓહી. ૧૦

કૃષ્ણ—જેનો અઢાએ તાણો તાણો નો,
 એનો શંકર સરખો વણનાર નો;
 તેણે ઓઢણ મારે કામજો નો,
 તેનો શેષ ન પામે પાર નો.—ઓહી. ૧૧

ગાપી—અલ્યા શેષ સરખું તન તાણર નો,
 અમો અંપક વરણી નાર નો;
 અલ્યા કાયા કનકને વેર વાધું નો,
 તું તો પશુ તણો પોંઢાર નો.—ધેલું. ૧૨

કૃષ્ણ—તું શાને નીશરી મહી વેચવા નો,
 અલી બેશી રહેને ધરમાંય નો;
 દોલત ધણી છે તારા બાપને નો,
 તું શાને આવી અહીંયાય નો.—ઓહી. ૧૩

ગાપી—આ વાટે સદા મહી વેચતાં નો,
 જમ પુછો જસોદા માય નો;
 આંધી મુઠી સવા લાખની નો;
 ઉધાડીએ તો પત નય નો.—ધેલું. ૧૪

કૃષ્ણ—અલી ધણી ઇચ્છા છે મહી ચાખવા નો;
 મીઠી-મેળવણીનો સ્વાદ નો,
 શીકું પડશે તો પાકું આપશું નો;
 તું તો શાને કરે વિવાદ નો.—ઓહી. ૧૫

ગાપી—અલ્યા ગારસ કેર કાણુ ગજું નો;
 જેટલું પીએ તેટલું પાત નો,
 વચને વેર વાધું ધણું નો;
 કદી મન મેળાવો થાત નો.—ધેલું. ૧૬

કૃષ્ણ—અમે ઢાણને મશે થું દુભીએ જો;
 તું તો ઢાસી દીસે છે રીસાળ જો,
 હસીને તાળી લે હાથમાં જો;
 તું પ્રીત ધરીને રસ આલ જો.—ઓછી. ૧૭

ગાપી—અલ્યા માગ્યા મુક્તાકૃળ પામીએ જો,
 હઠ કરે કંઈ નહી હોય જો;
 લાજ નહિ તુને લાડકા જો,
 મન આણને કંઈ વિવેક જો.—ધેલું. ૧૮

કૃષ્ણ—અલી વિવેક ધણો છે મન માદરે જો;
 જવા નહીં દેઉં નિરધાર જો,
 આપ્યા વિના કેમ છુટકો જો;
 તારા મનમાં થું તું વિચાર જો.—ઓછી. ૧૯

ગાપી—તારા મનનો વિચાર મેં જાણીયો જો;
 હઠ શાને કરો છો આંચ જો,
 મનમાં મન મળી ગઢું જો;
 જેમ સાકર લણે દૂધ માંચ જો.—ધેલું. ૨૦

કૃષ્ણ—મીઠાં વચન તારા માનુની જો;
 સાકર સરખી બોલ જો,
 પ્રીતનો આંધ્રો તુંજ પાસ છું જો;
 આ આપું તમેને કોલ જો.—ઓછી. ૨૧

ગાપી—સઢ ભાગીને રસ આપીએ જો;
 ગાવાલણી લાગી પાય જો,
 નંદળના કુંવર કૃપાળને જો;
 ઉલટ તો અંગે ન માય જો.—ધેલું. ૨૨

જે કોઈ ગાય શીખે ને સાંભળે જો,

તે ફરી ન આવે ગર્ભવાસ જો,

દાણલીલા દીનાનાથની જો;

શુશુ ગાય રતનીઓ દાસ જો.—શ્રેણી. ૨૩

દાણલીલાની સાખી. (શ્રી રાધાકૃષ્ણના સંવાદ રૂપે.)

શ્રી કૃષ્ણ—ઉંચીને બલબેલડી રાધે, સાંભળ કહું તે વાત,

વૃંદાવનને મારગ જાતાં કોણ છે તારી સાથ;

આંખ્યા વિના આંખડી કાળીરે, બાજુબંધ બેરખાળીરે.

રાધા—સાથ વાળી તેને ઘેર બેઠી, તારે શી પડપુછ,

માર્ગ મુકી રહે વેગળા, તારે મોઢે નથી મુછ;

આંખો જા પાસરી વાટેરે, સાંખુ નંદરાયને માટે,

તું તો ક્યાંના કાનુડો દાણીરે, પાઉ તને પાંદડે પાણીરે.

કૃષ્ણ—શી છે તારી જાતડી, ને કીયું છે તારું ગામ,

કોણ તારાં માત-પીતા ને શું છે તારું નામ-ઉંચી.

રાધા—આહીરની અમો જાતડી, ને-ગોકુળ માફે ગામ,

બ્રખુલાણાની હું બેઠડી, રાણી રાધા છે માફે નામ-આટથો.

કૃષ્ણ—બેલતી નોંતી તે બેલવા શીખી, આવડું બોલી આજ,

વંદાવનમાં નીત્ય ફરે છે, તુજને તે શી લાજ-ઉંચી.

રાધા—લાજવાળા છો તે હું જાણું, ઢાંકી રાખો આપ,

વૃંદાવનનો મારગ રોકી, નીત્ય તપાસો લાગ-આટથો.

કૃષ્ણ—ઝાઝા રાખો મેઢકાં-ગોપી, ઝાઝી રાખે ગાય,

છાશ પીને મોટી થઈ, બરવાડાની જાત કહેવાય-ઉંચી.

રાધા—ગોકુળથી આવી ગોવાલણી, મથુરાંથી આવ્યો કહાન,

મારગમાં એકઠાં થયાં, તું શેનું માગે છે દાણ-આટથો.

૪૮].....ગરબાવળી.....

કૃષ્ણ—ગોકુળની ગોરાણી, મથુરાને મારગ જાય;
આડો કા'ન ફરી વળ્યો તારો પ્રિતે પાલવ શાય-ઉંચી.

રાધા—હું બેટી બ્રહ્મભાણી, રાણી-રાધા મારું નામ,
દાણુ લેવાની ઇચ્છા હોય તો, આવજો ગોકુળ ગામ-ચાલ્યો.

કૃષ્ણ—નંદબાવાનો હું નાનડીયો, કહાનજી નામ પ્રમાણ,
દાણુ સિધા વિના જવા દઉં તો, નંદબાવાની આણુ-ઉંચી

રાધા—આણુ તો માનું એક કંશની, બીજી ન માનું કોય,
નવનંદ મારે નેસડે વસે, તારો નંદ તો કોણજી હોય-ચાલ્યો.

કૃષ્ણ—કંશ તે તારે કોણ છે, મેં વશ કીધો સઉ ઠામ,
સંભાળીને બોલજી રાધા-શુદ્ધ ગઘ કે સાન-ઉંચી.

રાધા—શુદ્ધ ગઘ નથી માદરી, તારી ગઘ જેમ હોય,
સાંભળ છઠ્યા, નંદના, તારે મન વીચારી જોય-ચાલ્યો.

કૃષ્ણ—મનમાં શું વિચારે રાધા, દાણુ લેવાનો સહી,
તારી માને શું કહીએ, તને વેચવા મોકલી અહીં-ઉંચી.

રાધા—આવેને ગાપીના વહાલા, સાંભળો કહું તે વેણુ,
તારી માને શું કહીએ, તારી પાસે ચરાવે ઘેન-ચાલ્યો.

કૃષ્ણ—મેણું બેણું કરતી રહેજે, મધ્યારી મદમાતી,
છાશ પીને દહાડા કાઢે, તું તો રંગે થઈ છે રાતી-ઉંચી.

રાધા—કહાનજી કાળા ન કરો ચાળા, મારલીએ વાળા;
અડધી રાતે શું નાઠા તમે, ભરીને ઉચાળા-ચાલ્યો.

કૃષ્ણ—દાણુના દોકડા લઈશું રોકડા, બીજી ના કર વાત;
તારે મારે ઝખડો થાશે, ફેડીશ મહીના માટ-ઉંચી.

રાધા—દાણુના દોકડા આપીશ રોકડા, બીજું ન થાએ આજ;
દાણુ લીધામાં શું સમજે, તું નાનું સરખું બાળ-ચાલ્યો.

.....ગરબાવળી.....[૪૯

કૃષ્ણ-મહીયારી તું મહની માતી, હું નાનું સરખું બાળ;

બાળપણ તુંજને દેખાડું, થાવા દે સંધ્યાકાળ-ઉંચી.

રાધા-સંધ્યાકાળે તું શું બતાવે, સાંભળ-કાળા-કાન;

મહી વેચીને આવતા, આપીશ તારું દાણુ.-ચાલ્યો.

કૃષ્ણ--તું રંગીલી રૂપની રૂડી, હું છળીલો કાન;

મહી ખપે કે ના ખપે, તું આપને મારા દાણુ.-ઉંચી.

રાધા-મહીનાં દાણુ ના હોય મોહન, મનમાં સમજે પેર;

મહી પીવાનો ખપ હોય તો, આવજો મારે ઘેર.-ચાલ્યો.

કૃષ્ણ--ક્યારની તે મેણું દબને, કીધાં અદકાં વેર;

હેત કરી હવે આપવા આવે, એ લાગે કડવાં ઝેર-ઉંચી.

રાધા-કહો તો હુરી ઘેરથી લાવું, કહો તો પાકું બાંય;

હિમાના સ્વામી શામળા, તમે મનમાં ન લાવશો કાંઈ-ચાલ્યો.

✽ શરદ પુર્ણિમા, અજવાળી રાતની ગરબી. ✽
આસો માસે શરદપુનેમની રાતજે.

ચાંદલીઓ ઉગ્યોરે સખી મારા ચોકમાં.—

સસરો મારો દેરા સરખો દેવજે; સાસુડી દેરાંરે કરી પુતળી.

જેઠ મારો અપાડીલો મેઢજે, જેઠાણી ઝણુકે વાઢળ-વીજળી.

દિયર મારો ચાંપલીયાનો છોડજે, દેરાણી ચાંપલીયા કરી પાંખડી.

નણુદલ મારી વાડીમાંની વેલજે, નણુદોઈ તે વાડીમહીનો વાંદરો.

પરણ્યો મારો ચતુર-સુખણુજે, તાણીને બાંધે નવરંગ પાધડી.

એ પાધડીએ દશ દશ આંટાજે, આંટાને આટરે નવરંગ પાધડી.

ગોરીનો પરણ્યો વઢાણે કમાવા જાયજે; વઢાણેથી લાવેરે ખારેક-ટોપરાં,

ખારેક ખાય તો ખટકે ગોરીની ડાઢજે, કોપરડું ખાય તો ગોરીને કુચા વળે.

૫૦].....ગરબાવળી.....

છોકરીઓની રમત. (રાગ ગરબો.)

તમને ઇધું વહુ ગોરાં ગમશે લાલ, અચકો મચકો ફારેલી...	અચકો,
અમને રૂખી વહુ ગોરાં ગમશે રાજ	અચકો.
એ ઢીંગણીને શું કરશે રાજ	અચકો,
એ ઢીંગણી કામણગારી રાજ	અચકો.
એને હચી મેડીએ બે સારશું રાજ	અચકો,
એને ટોપલો ધરાણું ધાલણું રાજ	અચકો.

મેંદીના ગરબો.

મેંદી તે વાની માળવે, એનો રંગ ગયો ગુજરાતરે-મેંદી રંગ લાગ્યોરે.
 નાનો દીયેરીયો લાડકોને, કંઈ લાગ્યો મેંદીનો છોડરે-મેંદી
 વાટી છુટીને બર્ષા વાડકારે, લાલી રંગો તમારા હથરે-મેંદી
 હાથ રંગીને દીયેર શુરે કરે, એનો જોનારો પરદેશરે-મેંદી.
 લાખ ટાપ આપું રોકડાં, કંઈ જાએ જો દલિયા પારરે-મેંદી.
 શોક્યના સાયબાને જઈ કહેજો તારી બહેની પરણે ઘેર આવરે-મેંદી.
 બહેની પરણે તો બહે પરણે, એની જાઝા દી રોકજો જાનરે મેંદી.
 શોક્યના સાયબાને એટલું કહેજો, તારો વીરો પરણે ઘેર આવરે-મેંદી.
 વીરો પરણે તો બહે પરણે, એની જાજેરી જોડજો જાનરે-મેંદી.
 શોક્યના સાયબાને એટલું કહેજો, તારી માડી મરે ઘેર આવરે-મેંદી.
 માડી મરે તો બહે મરે, એને બાળજો બોરડી હેઠરે-મેંદી.
 શોક્યના સાયબાને જઈ કહેજો તારી માનીતીની ઉઠી આંખરે-મેંદી.
 ચાલો સીપાઈઓ ચાલો લાઈબંધો, હવે હળકે બાધો
 હચીઆરે-મેંદી રંગ લાગ્યો રે—

સત્યવાન અને સતી સાવિત્રીનો ગરબો.

કવિ—૨૩ અધપતિ રાજની કાઠી દોકરીર;
 જેનું સતી શિરોમણી-સાવિત્રી છે નામ;
 જેણે સ્વામીને છોડાવ્યો યમ-પાસથીર.
 જેણે સકળ જગતમાં અમર કીધું નામ,
 તેના ઉત્તમ ગુણની ગરબી-ગાઓ-સુંદરીર.
 રાજા એક હતો ધરડો ને આંખે આંધળોરે,
 તેનું શત્રુએ લઈ લીધું રાજ્યાસન.
 તેથી જંગલમાં જઈ બાંધ્યું તેણે એક કુંપકુંરે;
 તેને સત્યવાન નામે લાડકડો તન,
 તે તો કરતો માતાપિતાની-સેવા પુરા પ્રેમથીર.
 જેની કંચનવરણી કાયા વાણી મીઠીર;
 મીઠા મહેરામણના જેવો ગુણ ગંભીર,—
 ધરડા અધ પિતામાતાની જણે લાકડીર;
 રેતો માતપિતાની આજ્ઞાને આધીન,
 તેની સાથે વરત્રા સાવિત્રીએ આદર્યુંરે.

નારદ—ત્યાં તો નારદજી સમજાવે બાળા ઘેઘડીર,
 એની સાથે વરતાં થાશે મોટી હાણ,
 એનો આવરદા તો એક વર્ષ બાકી રહ્યોરે;
 માટે ન કરતી તું વગર વિચાર્યું કામ.
 બીજા રાજકુંવર રૂપાળાની સાથે વરેરે,—

સાવિત્રી—ત્યારે સાવિત્રી બોલી નારદજી સાંભળોરે,
 લખિયા લેખ લલારે મિથ્યા નહિ થાનાર,

પર].....ગરબાવળી.....

મહેં તો મનેથી માન્યો તે પરમેશ્વર માલ્યોરોરે;—

મહારો નિશ્ચય કોટી કદયે નહિ ફરનાર,
માટે એ વરની સાથે સગપણ માફ કરોરે.

કવિ—જોઈ અડગપણું પુત્રીનું રાજ્યએ પછીરે,
દીધું સત્યવાનની સાથે કન્યાદાન,
રડા રાજ્યમહેલની વસનારી વગડે વસીરે,
ત્યાગી અંબર-ગુના વસ્ત્ર કર્યા પરિધાન,
સ્નેહે સ્વામી-સસરા-સાસુની સેવા સજીરે,—
જોણે કહ્યું ભૂમિ પર પાવ કદી દીધો નથીરે,
જેનાં પડતા બોલ ઉપાડતાં દાસી-દાસ,
જેની કોમળ કાયા ફુલ શૈયાપર લોટતીરે;
તેણે પર્ણકુટીમાં પ્રેમે કીધો વાસ,
મનથી માન્યું મારા વૈભવમાં બાકી નથીરે,—
ત્યાં તો જળના રેલાસમ દિવસો વહી જતા હતારે,
બાળા-નારદજનાં વચન કરતી યાદ,
મનમાં ભય ધરતી-નવ કરતી કો-ને વારતારે;
મનથી ગોઠવતી શું કરવા તેનો ઘાટ,—
રજની દિવસ વિચારો એના-એ મનમાં યતારે,
(એવે)-ઢાંડા ચાર રહ્યા આવરદાની અવધી તણારે.
સતીયે તે સમયે ત્યાં અન્નજળ કીધું ત્યાગ.
જોડ્યું ચિત પ્રભુમાં ધારીને શુભ ધારણારે;
સોખ્યું શ્રીહરિના ચરણે પોતાનું ભાગ્ય.—
સાવિત્રી-મારી વહારે ચડજો હે દિનઅંધુ શામળારે,
જણ્યું સાસુ સસરે વહુબર સંકટ વેઠતીરે,

સાસુસસરા પૂછે શા માટે કરે અન્ન ઉઠકનો ત્યામ.
શાણી શા માટે વું કારણ કંઈ કહેતી નથીરે,
કળે કરમાશે કામળ આ તહારી કાય;
વહુઅર આ વયમાં પ્રત કરવાં યોગ્ય તને નથીરે.

કવિ—હુઃખમાં હાંડા ચાર વિતાવ્યા વૃતવિધિએ કરીરે,
આળ્યો સ્વામી સ્વર્ગ સિધાવા કેરો દિન.

સાવિત્રી—આજે ના થાઉં અળગી હું મારા નાથથીરે;

કવિ—એવો નિશ્ચય કીધો સાવિત્રીએ મન,
સ્વામી સંગે રે'વા તૈયારી છાની કરીરે;
ત્યાં તો સત્યવાન મા-આપ તણે ચરણે નમેરે;
કરમાં લઈ કો'વાડો કાળ કાપવા બળ,
ત્યારે સાવિત્રી સ્વામીને છાની વિનવેરે.

સાવિત્રી—આજે વન જોવાની મુજને ઇચ્છા થામ,

માટે સંગાથે લઈ જાઓ સ્વામી મુજનેરે.

સત્યવાન—ધેલી નારી તહારી છે કામળ કાયા ધણીરે,

તહારી કનકલતા સરખી કાન્તિ કરમાય,

જહાલી વગડામાં જાઝા કંટક ને કાંકરાંરે;

તહારી પંકજ સરખી પગ પાની છુંદાય,

માટે હડ મેલી અલબેલી ધરમાંહી રહોરે.

સાવિત્રી—સ્વામી તમ સંગાથે જંગલ મંગળ લાગતુરે,

ધરમાં તમ વિણ મુજને ધરતી ખાવા ધાય,

હું તો પગલે પગલે પંથે તમ પુ'ઠે રહુંરે;

મુજથી આપ વિના એકલડી નહિ રહેવાય,

માટે સંગાથે લઈ જાઓ સ્વામી મુજનેરે.

સત્યવાન-નારી જે મુજ સંગે આવ્યાની ઇચ્છા કરોરે,
 આજ્ઞા માગો જઠને માતપિતાની પાસ;
 આજ્ઞા આપે તો અતુર ચાલો મુજ સંભારે,
 બહાલી વડીલ જનોની આજ્ઞા નવ લોપાય;
 લખીયું શાસ્ત્ર-પુરાણે જાણો છો સર્વે તમારે.

કવિ—આજ્ઞા માંગીને ચાલ્યા આનંદે દંપતિરે,
 પંથે કરતાં પ્રેમે વિધવિધ વાત વિચાર;
 મુખ મલકાવે પણ સાવિત્રીને ચિન્તા અતિરે,
 રાખે પણ પણ પોતે સ્વામીની સંભાળ;
 મનમાં ધીરજને ધારે સંસારે બીહારિરે.
 આવ્યાં ગાઢા વનમાં નરનારી જે સાથમારે,
 વીણ્યા ટુલ અને ફળ ઇચ્છા અનુસાર;
 વળતી કોવાડો લીધો પોતાના હાથમારે,
 લાગ્યો કાષ્ટ કાપવા સત્યવાન તે વાર;
 એનો આવરદા તો તે સમયે પુરો થયોરે,
 લાગ્યો થાક ધણેને અંગ લાગ્યું ધ્રુજવારે;
 આવી તમ્મરને ફંધાયો તેનો પ્રાણ,
 મુકી કાષ્ટ કાપવાં આવ્યો સાવિત્રી કનેરે;

સત્યવાન-બહાલી ઓચિન્તી આવે છે તનમાં તાણ,
 શાણી નહિ સમજતું દુઃખ ધણું થાતું મ્હનેરે,
 સાવિત્રી-મારા નાથ તમારાં સંકટ હરજો શ્રીહરીરે;
 તમને કુળદેવી વનદેવીની રક્ષાય,
 ધરણં માતપિતાની સેવાના પુણ્યે કરીરે,
 બહારે આવીને વિશ્વેશ્વર કરશે રહાય,

કવિ—એવું કહીને બેઠી મસ્તક બોળામાં ધરીરે,
 ત્યાં તો યમરાજ આવી સામા ઉભા રહ્યારે !!!
 બેના વસ તણા દીસે છે રાતો રંગ,
 બેને માથે છે મુગટ ને કુંડળ કાનમાંરે,
 દેખી સાવિત્રીની કાયાથે ઉપજ્યો કંપ.
 તો પણ ધીરજને ધારી બોલી તે મુંદરીરે.
 સાવિત્રી-કે'છે-સાવિત્રી-છા-કોણ તમે સાચું કહોરે ?
 નક્કો લાગો છો મુંજને દેવ તણા અવતાર,
 આવ્યા શા માટે ને શું કરવા મનમાં ચહોરે;
 મારાં મનમાં શંકા થાયે અપરંપાર,
 કવિ—એવું બોલી શિર નમાવી સાવિત્રી રહીરે.
 યમરાજ-હું તો હું ધર્મરાજ સાંભળ ઓ શાણી સતીરે !
 આવ્યો છું તહારા સ્વામીને લેવા કાજ,
 એના આવરદાની આજ અવધ પૂરી થતીરે;
 તહારા સ્વામી પરનો સ્નેહ હવે વિસાર.
 કવિ—નાંખી પાશ પકડિયો સૂક્ષ્મ દેહ એવું કહીરે;
 દેખી બંધાયેલા સ્વામી કેરા દેહનેરે,
 સતીએ તે સમયે કરવા માંડ્યું કલપાંત.
 સાવિત્રી-ખાંધીને ક્યાં લઇ જાઓ છો મારા નાથનેરે;
 કવિ—એવું કહીને દીધો યમરાજને સાદ,
 બોલી પડછાયાની પેઠે પાછળ મુંદરીરે.
 યમરાજ-બોધ્યા ત્યાં યમરાજ, સાંભળ હે શાણી સતીરે,
 જા તું પાછી તહારા આમમમાં આવાર;
 તહારા સ્વામીની કર અંતક્રિયા વિધિએ કરીરે,

૫૬].....ગરબાવળી.....

જેથી થાયે તેના જીવ તણા ઉદ્ધાર,
 નારી નાહક શ્રમ કરવાથી ફળ કશુંજ નથીરે.
 સાવિત્રી-ખોલી સાવિત્રી સૂણા યમરાજા વિનતીરે,
 મહારા નાથ વિના હું પાછી નહિ ફરનાર,
 જ્યાં લઇ જશો ત્યાં આપું પણ સંગ તણું નહીરે;
 સ્વામી વિના છે સૂનો-સધનો શંસાર,
 જાતાં એકલડી ઘર જીવ્યાથી મરવું બહુરે;
 પુછું યમરાજ હું ઉત્તર આપો મુજનેરે.
 જગમાં નરનારીનો સત્ય સંબંધ મનાય,
 પણ જો બાંધીને લઇ જશો મહારા નાથનેરે.
 મહારો પતિવ્રતાનો ધર્મ કેમ સચવાય,
 તેના ઉત્તર આપીને વળતી ડગલું ભરોરે ?
 યમરાજા-શાણી અમૃત સરખી વાણી ત્હારી સાંભળીરે,
 મહારા અંતર માંહી ઉપજે છે અનુરાગ;
 ત્હારી ઇચ્છામાંહી આવે એવું આ સુંદરીરે,
 ત્હારા સ્વામીના જીવિત વિના બીજું માગ્ય;
 ત્હારી ઇચ્છા પૂરણ કરવા હું ઉભો અહીરે.
 સાવિત્રી-મહારા સસરા છે ઘરડા ને આંખે આંધળારે.
 ત્હેની રત્નસમી બે આંખો સારી થાય,
 આવે તેજ સુરજનાં સરખું બન્ને આંખમારે;
 અંગે વૃદ્ધપણાનું દુઃખ કદી નવ થાય,
 કવિ એવું ખોલીને સાવિત્રી કર જોડી રહીરે;
 યમરાજા-ત્હારા સસરાની આંખો નારી સારી થશેરે,
 વધશે સુરજના સરખું આંખોનું નુર,

ત્હેની વૃદ્ધપણાની પીડા સઘળી વામશેરે;
 માટે જ પાછી-પુત્રી આવી બહુ દુર,
 ચાલ્યાથી ઓ શાણી શ્રમ તુજને થાશેરે,
 સાવિત્રી-બોલી સાવિત્રી કરજોડી યમરાજ મુણેરે,
 મહારે વસવું જોઈએ સદાય સ્વામી પાસ;
 મુજને શ્રમ નવ લાગે સ્વામી સંગે અવતારે,
 સ્વામીથી દુર વસતાં તનમાં પ્રકટે ત્રાસ;
 જગમાં નાથ વિનાં નારીનું જીવ્યું ધીક છેરે,
 તમને જોતાં યમરાજ શ્રદ્ધા મુજને થતીરે,
 મહારા મનમાં ઈચ્છા પ્રશ્ન કર્યાની થાય,
 શાણાઓ કે'છે કરવી સજ્જનની સંગતીરે;
 તે તો પૂર્વે જન્મના પુન્યેથી બંધાય,
 સજ્જનની સંગતીનું ફળ મિથ્યા જાતું નથીરે.

યમરાજ-પુત્રી વાણી તહારી અમૃત સરખી લાગતીરે,
 મહારા અંતરમાં ઉપજાવે છે અનુરાગ,
 તહારા સ્વામીના જીવિત વિના બીજું ફરીરે;
 મહારી પાસેથી પુત્રી મનગમતું માગ્ય,
 તહારી ઈચ્છા પૂરણ કરવા હું ઉભો અહીંરે.

સાવિત્રી-મહારા સસરાજનું રાજ્ય કબાડ્યું દુશ્મનેરે,
 નથી કીધો છે વગડામાં આવી વાસ;
 તેનું રાજ્ય ગયેલું સરવે પાછું સાંપડેરે,
 નિત્યે ધર્મ રહે અંતરમાં પુરી વાસ.

કવિ—એવું બોલીને સાવિત્રી કર જોડી રહીરે,

યમરાજ-પુત્રી સસરા તહારા રાજ્ય ગએલું પામશેરે,

મળશે મનગમતા વૈભવ ઓ શાણી નાર,
ત્હેની ધર્મ વિશે દ્રઢ મદ્દાની વૃદ્ધિ થશેરે;
પાછી વિચર હવે પુત્રો નવ કરતી વાર,
ત્હારી દહે દુઃખ થશે ઓ ! કુળવંતી સતીરે.

સાવિત્રી-મ્હારા દુઃખ વિશે બાકી શી ! યમરાજ કહોરે ?

મ્હારી નજરે બંધાયેલા દેખું નાથ,
મ્હારે શું સુખ ભોગવવાને જાણું આશ્ચરે;
સુખમાં દુઃખમાં પણ રે'વું સ્વામીની સાથ,
મ્હારે સ્વર્ગ તણાં સુખ શું કરવા સ્વામી વીનારે;
રાખો સકળ જગતને નિયમ મહી નિત્ય તમેરે,
આપો કર્મ તણાં કુળ સર્વેને તત્કાળ;
રાજ-રંક શત્રુ ને મિત્ર ગણો સરખા તમેરે,
તેથી નામ તમારું ધર્મરાય કહેવાય;
શરણે આવેલાનું સંરક્ષણ કરતા તમેરે.

યમરાજ-શાણી વચનો ત્હારાં અંતર મ્હારું ઠારતારે,
જેવી તરસ્યાને પાણીથી તૃપ્તિ થાય;
પુત્રો ના શરમાતી મ્હારી પાસે હજી માંગતારે,
બીજું ત્હારા સ્વામીના જીવિત સિવાય,
ત્હારી ઇચ્છા પુરણ કરવા હું ઉભો અહોરે.

સાવિત્રી-મ્હારા તાત તણું ઘર પુત્ર વિના સુનું નિશેરે,
ત્હેને આપો ગુણિયલ સો પુત્રો યમરાય;
તેના વંશ તજી આ વિન્ધ કીર્તિ વધેરે,
મ્હારાં માત પિતાનાં સંકટ સરવે જાય.

કવિ—એવું બોલીને સાવિત્રી કરજોડી રહીરે.

યમરાજ-તહારા તાત તણે ધર ગુણીયલ સો પુત્રો થયેરે,
થારો દશે દિશામાં વંશ તણા વિસ્તાર;
તહારાં માત પિતાનાં સંકટ સર્વ રળી જશેરે,
તુજને આપ્યું તહારો ઇચ્છાની અનુસાર,
આવી દુર ધણે પુત્રી જા તું પાછી હવેરે.

સાવિત્રી-મહારા સ્વામીની સંગે છું તો ક્યાંકું દુર છુંરે,
માફ મન તો દોડે છે એથી પણ દુર;
સ્વામી સંગે રે'વું એ જુવણ સતીઓ તણુરે,
ત્યાગી કાયાને છાયા ક્યાં જાએ દુર;
સ્વામીના વિરહ સતીઓનું જીવ્યું દોઢપુરે,
રાખે પુર્ણ ભરોસો સજ્જનનો જગના જનોરે;
વિનંતી કરતા સજ્જનનો રાખી વિદ્યાસ,
શત્રુ-મિત્ર સદા સરખા માને છે સજ્જનોરે;
આવે નહિ સુરજમાં અધકારનો ભાસ,
સજ્જનની સુજ્જનતા કદીયે પલટાતી નથીરે.

યમરાજ-તહારાં વચનો શાણો અમૃતથી પણ મીઠડારે,
મુજને તે સાંભળતા આવે પ્રેમ અથાગ;
મહારો પાસેથી વરદાનો તહારા હિતનારે,
તહારા સ્વામીના જીવિત વિજુ બીજું હજી માગ,
તહારો ઇચ્છાને આધીન બની હોશો અહીરે.

સાવિત્રી-મુજને આપો તો યમરાજ માગું એટલુરે,
મહારા સ્વામીથી સો પુત્રો મુજને થાય!!!
મહારા કુળનું આ જગમાંહી માન વધે ધણુરે,
મહારો વડીલ જનોના ચરણે પ્રીતિ થાય;

એવું બોલીને સાવિત્રી કરજેડી રહીરે.
 યમરાજ-તુજને તેજસ્વી સો પુત્રો આ બાળા થશેરે,
 હારા કુળનું ઝાઝુ વધશે જગમાં માન;
 હારો વડીલ જનોના ચરણે પ્રીતી વાધશેરે,
 મારે જ પાછી ધર તું થાશે હેરાન;
 એવું બોલીને યમરાજ લાગ્યા ચાલવારે.

* * * *

સાવિત્રી-બોલી સાવિત્રી મુણે યમરાજ વિનંતીરે,
 આપો ઉત્તર મારા પ્રશ્ન તણે આ વાર;
 મોટા માણસના વચનો મિથ્યા જતાં નથીરે,
 બોલ્યું અબોલ્યું મોટા જનનું નવ થાય;
 જાયે પ્રાણ પરંતુ વચન થકી ફરતા નથીરે,
 થાવા સો પુત્રો વરદાન તમે આપ્યું મનેરે —
 તે તો કેમ સત્ય થશે મહારાજ,
 બાંધી લઇ જવા ધારે છો મારા નાથનેરે;
 પળશે કેમ કરીને વચન તમારું આજ.

કવિ--એવું બોલીને સાવિત્રી કરજેડી રહીરે.
 યમરાજ-પુત્રી વન્ય તહને છે નિશ્ચય તાહરોરે.
 બાળા તહે મુંજને વચને બાંધ્યો આ વાર;
 આજે નિશ્ચયના બળથી તહે વશ મુંજને કરોરે,
 લે આ છોડું હું પુત્રી તારો સરથાર;
 પામ્યો વર્ષ ચારસોનું આયુષ્ય તારો પતીરે,
 જગમાં ધર ધર નરનારી ગુણ હારા ગાય;
 પામી મુખ જગમાં અંતે થાશે સુગતીરે.

કવિ—એવું કહીને અંતરધ્યાન થયા યમરાય,
વાંઝ્યાં દેવ દુહંભી પુષ્પ તણી વૃષ્ટિ યધરે;
વળતી આવ્યાં આશ્રમમાં સંગાતે દંપતીરે,
સતીના અંતરમાં આનંદ અતિ ઉમરાય,
સહુને વીકતની વાતો વિસ્તારીને કહીરે;
પ્રેમે લાગ્યાં બન્ને વડિલ જનોને પાય,
આપે અંતરની આશિષો સૌ એ નરનારનેરે;
સર્વે વરદાનો યમરાજનાં સાંચાં થયારે,
મળિયા વૈભવ સધળા પામ્યાં સુખ તમામ;
અંતે શ્રી હરિને શરણે વસિને સુખીયાં થયારે,
બોલો જય જય કહે છે, મિત્ર ખુલાખીરામ;
માતાં શિખતાં સરવે સદ્વર્તનશાળી યજ્ઞેરે.

—* કળેડાની ગરબી. *—

કાચલડી કંકોડીને વાડકીમાં પાણી.....
નહાનો વર નવડાવા બેઠી, સમડી લઈ ગઈ તાણી-લાલ કેમકરીએ
મારે કરમે કળેડું લાલ કેમ કરીએ.....લાલ.
મારે જુગમાં વગોણું, મારે સઘયરોમાં મેણું.....લાલ.
ટાપલીમાં ઘાલી હું તો કાકા-બળીયા ગમતી,
કાકેબળીયે પુછ્યું તારો શો સગો એ લાગે.....લાલ.
ખામજનો બેટા ને નણુદીનો વીરો, નહાનો છે પણ કંથ-લાલ.
રોટલા ખડું ત્યારે ચાણુકીરે મગે, ધન લાધને દીકો મારે હૈડામાં સામે,
પાણીડા બઈ ત્યારે છેડે વળગ્યો આવે.....લાલ.
હાથ પગ દારડી ને પેટ માટું ગાળી.....લાલ.
હિરડે બઈ કળસે બેસે, સમળી પાડે દોળી.....લાલ.

૬૨].....ગરબાવળી.....

ૐૐ હરીદાસ કૃત-પાંડવનો ગરબો.ૐૐ

ગરૂડ ચઢી આવળે ઝીરધારી, લજ્યા મારી રાખળે મોરારી-ટક.
 માવે ગણુપતિને મામજે, ગુરને ચરણે જમને નમીજે,
 પદ પુંજને પાવન ચઠજે ગરૂડ ચઢી૦
 કુંતા માતા છે શુભ મતિ, સતી સાધ્વી દ્રૌપદી,
 મારી વહારે ચઢે જદુપતિ ગરૂડ ચઢી૦
 ધર્મ રાજા તે ધર્મનું ધ્યાન, રૂડા અર્જુનના વિશ્રામ,
 લીમ સહિત મહા બળવાન ગરૂડ ચઢી૦

.....ગરબાવળી.....[૬૩

એશી સહદેવને લાવે, તે તો પાંડુના પુત્ર કા'વે,
તેજવંતા તે નિકુળ આવે ગરૂડ ચઢી૦
હસ્તિનાપુરમાં હોડબ ધારી, માંડ્યા ધુત ને જાણ હારી,
પહેલે-પાસે હસ્તિનાપુર હારી... ... ગરૂડ ચઢી૦
બીજે હાર્યા તે સર્વ ભાંડાર ધર્મ રાજા કરે વિચાર,
એમ હાર્યા તે વારંમવાર ગરૂડ ચઢી૦
ત્રીજે હાર્યા તે ચતુર સુમ્રવી, ધુત વિદ્યા થકી ગમા હારી,
ચોથે હાર્યા દ્રૌપદી નારી ગરૂડ ચઢી૦
પાંડવ હાર્યા ને દિંમત મેલી, એમની વાત તે વિશ્વમાં થયેલી,
બહુ નામી થળે મારા બેલી ગરૂડ ચઢી૦
એવે બોલ્યો દુર્યોધન અહંકારી, તેડી લાવો પાંડવની નારી.
એમ સભામાં બોલ્યા પોકારી ગરૂડ ચઢી૦
એવે દુશાસન દોડતોરે આલ્યો, સભાને સમાચાર સંભળાવ્યો.
કેશ સાહી દ્રૌપદીને લાવ્યો ગરૂડ ચઢી૦
સુણી બોલ્યો દુર્યોધન અહંકારી, બોળે બેસો પાંડવનીરે નારી.
એમ સભામાં બોલ્યો હોકારી ગરૂડ ચઢી૦
ત્યારે સતીએ દીધારે શ્રાપ, તને લાગ્યું પૂર્વનુરે પાપ,
બોળે બેસશે શોક-સંતાપ ગરૂડ ચઢી૦
બોળે બેસશે ગદા-હીમ કરી, તને કાળે લીધો હરે ઘેરી,
બહુ યાદવ કુળ ક્યું વેરી ગરૂડ ચઢી૦
દુર પંથ છે. દારીકા ગામ, સે'ને સુતા છે સુંદર શ્યામ,
મારી વારે ચઢો ધનશ્યામ ગરૂડ ચઢી૦

૬૪].....ગરબાવળી.....

હરિએ ગરૂડ કર્યો તૈયાર, ત્યારે જોલ્યા રૂઢિમણી નાર,
તમે ક્યારે પધારો ભર્તાર ગરૂડ ચઢી૦
સતીને ભરીરે સભામાં આણી; એના ચીર લે છે દુષ્ટ તાણી,
તેની વારે ચઢું છું રાણી ગરૂડ ચઢી૦
પ્રભુ ભરીરે સભામાં આવ્યા, પંચાળીના પટકુળ લાવ્યા,
કર સાહીને ચીર પહેરાવ્યા ગરૂડ ચઢી૦
હરિએ નવસે નવ્વાણું ચીર પૂર્વા, તેમાં એકે નથી અધુરાં,
ભક્ત કામમાં પ્રભુ છે શૂરા ગરૂડ ચઢી૦
જે કાષ્ટ પાંડવનું પડ માશે, તેને કાઢી યજ્ઞ ફળ થાશે,
હરિદાસનું કારજ સરાશે ગરૂડ ચઢી૦

રાધાજીનો રાસ. રાગ-ઝરણી.

મને કૃષ્ણ જોયાના કોડ, સઘયર ચાલોરે.....
ઉમિયાજીને લાગુ પાય, હરીવર ચાલોરે.....
દેહરે દેહરે દીવા કરે, પુણુ શંકર દેવ.....
શામળીઓ-વર પામવારે, હું તો કરું શંભુજીની શેવ.-સ.
ગોકુલની ગોવાલણીરે, હોંડે મલપતી ચાલ.....
એના ઉપર મોહન મોહી રહ્યા રે, એનું મુખડું તે લાલ ગુલાલ.-સ.
સાસુ મારી જસોમતીરે, સચરો શ્રી નંદરાય.....
કંથ કોડીલો મારો કાનજીરે, માઈ સાસઈ ગોકુળ ગામ-સ.
કાળન્દ્રીને કાંઠેલેરે, નહાતાં તે નીર્મળ નીર.....
વસ્ત્ર તે વીઠૂલ હરી ગયારે, હું તો શેજેરે ઢાંકુ શરીર-સ.
ગાય શીખેને સાંભજેરે, રાણી રાધાજીનો રાસ.....
નરનારી વધકુંથ પામશેરે, ગુણ ગાય નરસઘંથો દાસ-સ.

.....ગરબાવળી.....[૬૫]

—: પ્રતાપ અને ભામાશા. :—

ભામાશા—હિમા રહોને સ્વામી, અમને મેલી ક્યાં જશો રે?

રહતા દુઃખી હૃદયે મેવાડના બાગ,
તમને શોભે નહિ રાણાણ જાવું દશથી રે.—ટેક. ૧

પ્રતાપ—મુજને જવા દો ભામાશા! અથ રોકો નહિ રે,
મારે શિરે ચોટયું, મેવાડનું પાપ,
જગમાં જીવીને ભામાશા! હું તો શું કરું રે?—ટેક. ૨

ભામાશા—રાણા આપ જવાથી કોણ મારું ઉગારશે રે?

દીન પ્રજાકેરી, કોણ કરે સંભાળે?—તમને ૩

પ્રતાપ—વહાલી જન્મભૂમિની બેડી, તોડી ના શક્યોરે,
પ્યારી સ્વતંત્રતા લૂટાઈ પરચે હાથ,—જગમાં ૪

ભામાશા—રાણા! નિરાશા એ અધોગતિ નિશાન છે રે,

નવ પાછા હકવું કરતાં દેશ કટ્યાણુ—તમને ૫

પ્રતાપ—ધુમ્યો દેશને કાળે, અર્પી તન ધન પ્રાણનેરે,
ઝુઝ્યો રણ સંગ્રામે, ભાળી નહિ કંઈ આશ,—જગમાં ૬

ભામાશા—સાચા ક્ષત્રિય વીરનો ધર્મ રાણાણ! એજ છે રે,

વરવા દેશ સ્વાધીનતા, દેવું નિજ બલિદાન,—તમને ૭

પ્રતાપ—સાચો ધર્મ પિઠાણી, કબરને નમ્યો નહિ રે,

કાંધા ટેકને કાળે, દેશ ને પ્રાણ કુરબાન,—જગમાં ૮

ભામાશા—રાણા! રણગીત નાદો, પ્રતાપ ના ગવાય છે રે,

વાગે વિજય ધ્વજનાં વાદો રણઝલુકાર,—તમને ૯

પ્રતાપ—જેણે જન્મભૂમિની સાચી સેવા ના કરી રે,

એનો આ અવનિર્મા ધિક પડ્યો અવતાર,—જગમાં ૧૦

૬૬].....ગરબાવળી.....

ભામાશા—શુરી શમસેરેથી સ્વામી—ધડ જુડું કરે રે,
 મને મારી સિધાવો વિદેશે અનન્યકાતાર;
 અપું મિલકત મારી, સર્વસ્વ આપના ચર્ણમાં રે.—તમને ૧૧
 કવિ—સુણી નિઃસ્વાર્થ વચન, આ દાનેયરી વીરનાં રે,
 થયો ચૈાહ લોકમાં જય જયનો રણકાર;
 ધન્ય ધન્ય ભામાશા ! સાચી તારી ટેકને રે. ૧૨

સગાળશાહ શેઠનો ગરબો. (ભક્તિનો મહિમા)

સગાળશાહ વણીક મોટા શેઠ, તેને હરિના ઉપર હેત;
 સાધુ નિત્ય જમાડે એક, પછી ભોજન કરે—
 તેની ચંગાવતી નારી, સ્વામિને જાણે દેવ મારારી;
 એ તો ભક્તિ કરે છે સારી ખરા મન થકી—
 એ તો બેઠાં આર્દ્ર ન લઈ, ત્યારે પ્રભુને ચિંતા થઈ;
 એનું સત્ય મુકાવું જઈ, જોઈએ શું રે કરે—
 સાખી } “ શ્રીહરિએ કૌતક કયું સાધુ ના જડયો એક,
 સઘળું નગર ખોળી વળ્યા, શેઠાણીને શેઠ.”
 મનમાં છેક થયા નિગાશ, એને ઉપવાસ થયા છે સાત;
 લજ્જા રાખો દીનાનાથ એમ સ્તુતિ કરે—
 રૂપ અતિતનું લઈ એનું પારખું જોવા આવ્યા;
 એને ભુવનમાં પધરાવ્યા એનું ભાગ્ય કયું—
 સાધુને સરીરે રક્ત વહે છે, તેને શીતળ વાયુ કરે છે;
 એનું ચરણામૃત લે છે, કહે મારું કારણ સર્વું—
 રસોઈ જનાવી થુલ પાક, પીરસ્યા પુરીને દુધપાક;
 રખે કરતા આડો આંક, મારા સંત જમો—

સાખી } અતિત કહે અમે એ નથી જમતાં અમે અધોરીસાકુજન,
 } માંસ મટાડી ખાઈને રહીયે, ન ખાઈયે તમારું અન્ન.
 રે વાણીડા તારાં આકીને તું તરશે, તારાં વૃતનિયમો ફળશે;
 તને ભાવે ભગવંત મળશે, રે-મંકત જલજ તારો વધશે-
 માટે કરી લેને ઉપકાર, તુંતો રીઝવને દેવભારાર તારું આકીન ફળે.
 -કે માંસ છાનામાના લાવ્યા, એના મર્ષ કાચે ન ભણ્યા;
 તેના પાકે ખનાવ્યા સારા,-હવે મારા સંત જમો.
 તારે અતિત બોલ્યા વાણુ, તમે નરનારી ધરને કાન;
 આ પર માટીનો નહીં આહાર અમને—
 તારા ચેલૈયાને ખાડ, ધરી અંગ ઉમંગ;
 સજી સોળે શણગાર, ધરી આનંદ અપાર, સંતાન છુટો—

સાખી } “બીજું રૂપ શ્રીહરિએ ધર્યું, નીશાળે ભણુતો નાનો બાળ
 } તેને જઈ ચેતવીયો, તારા મા બાપ આણે તુંજ કાળ”
 કહી વિસ્તારી તેને વાત, તું તો ચેલૈયા અદિથી ભાગ-
 ચેલૈયો મનમાં વિચારી ઉડ્યો, માથે ખડીઆ-પાટી લીધો
 પોતાને ઘેરજ આવ્યો સિધો, મળ્યો માત-પીતાને-
 મુખથી હસીને પુત્ર કહે છે, પીતા પાળો તમારું વચન-
 મારી કાયાને ધનધન, કે-એને સંત જમે-
 રે પીતાએ હાથમાં લીધી પાળી, નાંખ્યો ચેલૈયા મારી
 તેની રસોઈ નીષળવી સારી, હવે મારા સંત જમો-

સાખી } અતિત કહે આ તો થયું અતેરું-હવે તું વાંઝીયો કહેવાય,
 } વાંઝીયાનું અન્ન જો ખાઈએ, તો હમારા જપતપ નિષ્કૂળ ભય.
 રે મનમાં પસ્તાયા શેઠાણી શેઠ, નહિ એક કામ સર્વું
 કહે ચંગાવતી બેડી હાથ, મારા પેટમાં ગર્ભ છે મહારાજ

૬૮].....ગરબાવળી.....

કરો ખાત્રી સાધુરાજ, પછી મારા સંત જન્મો-
 એવું કહી છરી લીધી હાથ, બેઠ રહ્યા દીનાનાથ-
 પેટ ચીરવા ઉપાયો હાથ, કે-ઝડપી હાથ મહયો,
 ધન્ય ધન્ય શેઠાણી શેઠ, છે ધન્ય ધન્ય તમારી ટેક.
 ભક્તી તમ તણી સૈથી હેઠ, એમ સંત કહે.
 સંતની જગ્યે પ્રગટયા ભગવાન રૂપરૂપનાં નિધાન, મોરમુગટ ધરી-
 શેઠ શેઠાણીને કહે છે મોરારી-ધન્ય ધન્ય ભક્ત નરનારી,
 માંગો માંગો વરદાન,—હું પ્રસન્ન તમ પર ભગવાન-
 તમ પુત્ર સજીવન બહાર રમે—? ?
 કહે શેઠ તમ ચરણે ભક્તિ મારી—પ્રભુ બીજી ઇચ્છા ન ધારી
 નિત્ય દર્શણ દેજો મોરારી કહી ચરણે નમે.

નરસૈમહેતા કૃત-પ્રભાત. (રાગ મરખી.)

જગોરે જસોદાના જીવણ વહાણલાં વાયા,
 તમારે ઝોશીકે મારાં ચીર ચંપાયા—જગોરે.
 પાંચુરે મરડો તો વાંલા ચીર લેકરે તાણી,
 સરખી સમાણી સઘયરો સાથે, જીવું છે પાણી—જગોરે.
 પંખીડા બેલેરે વહાલા, રબની રહી થોડી,
 સેજલડીથી હોં વહાલા, આળસડાં મોડી—જગોરે.
 સાઠડી પાકું તો વહાલા, લોકડીયાં જાગે,
 અંગુઠો મરડુ તો પગના ધુધરા ગાળે—જગોરે.
 સાસુડી જાગેરે, વેરણ નણુદી જાગે,
 ઝો પેલી પાડોશણુને ઘેર વસોણું વાગે—જગોરે.
 જને જવો ભાવ હોય તેને, તેવું થાયરે,
 નરસૈમ્યાના સ્વામી વીના રખે વહાણહું વાઝે—જગોરે.

સીદ્ધરાજ અને જસમા ઓડણી મરળી.

ગાળે પાટણપુરમાં ગરવી ગુર્જરનો ધણીરે,
 સાચો સખજો પેસો સોલંકી સીદ્ધરાજ;
 જેની કીર્તી વ્યાપી રહી આ જગમાં ધણીરે,
 તેણે લોકો કાળે વાવ કુવા બંધાવીઆરે.
 મોટા માનસરોવર દેવળ ધર્મના વિશાળ,
 પોષી સર્વ પ્રજાને શત્રુ સર્વ નમાવીઆરે;
 તેણે પાટણ પાસે એક સરોવર આદ્યુંરે.
 ખોદે ખાડા ત્યાં તો માળવી-ઓડણુ અનેક,
 નાખે ઓડણુ મટોડું માથે લઘ ટોપલીરે;
 પાળે વડની ડાળે ઝુલે બાળક પારણરે.
 માટી લેતાં જસમા ઝુલાવે નીજ બાળ;
 વળતાં મુખડું દેખી જાય કુંવરને વારણરે,
 સાદે વેષે ફરતાં રાજાએ દેખી-તે-પરીરે.
 જાતે રૂપાળી-રંગીલી પરમ ચતુર,
 પાસે જઇને રાજા કહે છે મુણ તું સુંદરીરે.

સીદ્ધરાજ-માટી સારવાને આ કોમળ કાયા તારી નથીરે.
 પાળે ખેસીને-રીઝવ તું તારૂં બાળ,
 બીજા ઓડણુ છે-તે કામ કરે તારી વતીરે.

જસમા-જસમા કહે છે રાજા કામ કરી ખાવું ગમેરે,
 મુજને ખેસી રહેતાં વાઘે અંગમાં રોગ;
 મારા નવરા દાંડા ખેડે નવ જાયે કહીરે.

૭૦].....ગરબાવળી.....

સીંદરાજ-જસમા જંગલમાં વસવાને તું સરજી નથીરે,
મારા નગર તણા તું આવીને જો મોક;

પાટણપુરની શોભા હું તુજને શું કહું ક્યારે.

જસમા—નગર અંધારી શેરીને હંચી મેડીઓરે,

તેમાં માણસ આડે ચાલ્યાનો નહી માર્ગ;

જણે ઉનાળે ઉભરાતી દેખું કીડીઓરે.

સીંદરાજ-જસમા માણસ બહુ દેખીને શું ઘેલી બનીરે,

તારા હલકા મનમાં ઉઠે હલકા ધાટ;

ન કળે ખાખરની ખીસ્કોલી સાકર સ્વાદનેરે.

જસમા—રાજા મેલાં મન માણસનાં મેલા શહેરનારે,

મેલી ગલીઓમાં મારે છે દુર્ગંધ;

મેલાં ઝેર તણા જીવે તે જીવે ઝેરમારે.

સીંદરાજ-જસમા રાજાના દરબારે તેં દીકા નથીરે,

તેમા બાગ-બગીચા ખીતે ફુલ-ગુલાબ;

મોટા હોજ પુવારા ઉઠે જોસથીરે.

જસમા—રાજા જંગલ આગળ બાગ-બગીચા ધુળ છે રે,

જેવો સુરજ આગળ તારાનો ચળકાટ;

મારા જંગલની મોજને તો મોંઘે-મુલ છે રે.

સીંદરાજ-જસમા જંગલની વાતો તું આજ વિસારજેરે,

મીઠાં નરઘા ને સારંગી કેરા સુર;

કે જે કોમળ સુસ્વર સુણી દીલડું ઠરેરે.

જસમા—રાજા નવ રીઝુ સારંગી કેરા સુરથી રે,

મેના, મોર, બપૈયાએ, ટેવ્યા છે મુજ કાન;

વાતો કોયલના ટોકારની તો કહેતી નથી રે.

સીંદરાજ-ઓઢણુ આવે તો ઉતાર મેડી માળાએરે,
રહેને મિત્ર સહોદર સર્વ સંબંધી સાથ;
તમને પ્રીતજન માનીને નિશ્ચીન પાળશુંરે.
જસમા—મારે ઓઢણુને ઉતરવા ભેઠએ ઝુંપડી રે,
મેડી માળે ચડતાં મુજને આવે ફેર;
પડતાં પગ ભાગે ને કાયા ચઢ જમ કુખડી રે.

સીંદરાજ-ઓઢણુ આવે તો પીરસાવું મેવા ચુરમાં રે,
ઝુલે હાથી ઘોડા ગુર્જરપતિને દરબાર;
તેને દેખીને દરબારી ઓઢણુ ઉરમાં રે.

જસમા—ઓઢણુને તો વાળુ ભેઠએ ઘેંસના રે,
રાજા શું છે મારે હય-હાથીનું કામ;
હહોં ને દુધ મળેનાં મારે સુરી ભેંસનાં રે.

સીંદરાજ-ઓઢણુ માગી દ્યોને આજા સાળુ ઓઢણું રે,
હીરા માણુક માતી સોનાના ભંડાર;
આવી કંચનવરણી કાયા પર શોભે ધણા રે.

જસમા—છાંચલ ટકશે ઝાઝાં આજાં સાળુ તો ફાટી જશે રે.
નાથુ ધાસ ચણેથી ગંડી કંઠે હાર;
પહેરં દુલ તણી માળા તો પરણ્યો રીઝશે રે.

સીંદરાજ-જસમા કહેતો-તું મુજને કેવો છે તારો પતિ રે,
તારા જેવી સમજુ નારી જેને ઘેર;
એના જેવો સુખીઓ આ જગમાં ખીજો નથી રે.

જસમા—પેલો કેડ કસીને કામ કરે મારો પતિરે,
જેના મોળાયામાં બહેકે છે બહુ દુલ;
જેના કોઢાળીના ધાથી ધરતી ધૂલતી રે.

૭૨].....ગરબાવળી.....

સીદ્ધરાજ-જેને કામ કરતાં એ ન્યાળે તારા બણીરે,
એના મનમાં તારો પુરો નહીં વિશાસ;
તારી બુઝ ન જાણે જસમા એ તારો ધણીરે.

જસમા—રાજા સાચાને બય લેશ નથી સંસારમારે,
મારા પતિને મારો સંપૂર્ણ વિશાસ;
હું તો અન્ય જનોને લાઘ ગણી રહું બારમાંરે.

સીદ્ધરાજ-જસમા રાણાને રાજાને હું તાણે કરું રે,
મોટા મહારથી પણ ન આપે સામો બોલ,
તારા આગળ હું નવ અમલ ચલાવા આદરે.

જસમા—રાજા કાયા ને માયા પર બળ નૃપનું વસ્તુરે,
પ્રભુએ જીવ ધર્યો છે જુદો કાયા માંય,
બારે ભુપ તણું પણ તે પર ન ચાલે કશુરે.

સીદ્ધરાજ-જસમા દ્રઢતા તારી દેખી મને વિસ્મય થાય છે રે,
આવા કંપતિને પણ આખર હોય વિયોગ;
મિથ્યા આ જગના સુખ માટે મન મુંઝાય છે રે.

જસમા—રાજા કોષ ન જાણે કાલે માફ શું થશે રે,
એવી અદ્ય જાંઘળી માણે સૌ લોક;
રૂડી રહેણી-એ-સુખ પરલોકે પુરણ આપશેરે.
એવું કહીને જસમા ટોપલી લઈ પાછી ફરી રે,
રાયે લીધો વળતી પાટણ કેરો પંથ;
થઈ છે જસમાના પતિવ્રતની જેને ખાતરીરે.

ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ-(સચીત્ર) જેમાં ગાયનો સંગ્રહ
કરવામાં આવ્યો છે. કો.૦-૧૨-૦

બખો:-શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુક્સેલર. રાણીતલાવ-મુરત.

નરસીંહમહેતા કૃત.-મુલદ્રાણનું મોશાળું-રામ ગરબી

હસ્તિનાપુર થકી પતળ આબું, વાસુદેવે તે પોતે વંચાબું,
માતા દેવકી કહે મારે જવું, જીવણજીને મોકલોરે મોસાળું;

મુંદર વરને મોકલોરે મોસાળું-૧

બળભદ્ર બંધવનીરે જોડ, તમે તેડી ચાલો રણછોડ,
જમ પોહોચે બેનજના કોડ-જીવણજી ૦ મુંદીર-૨

તેડી ચાલો ઓધવ-અકુર, સાથે જાલવ સખજારે ધુર,
નથી હસ્તિનાપુર કાંઈ દુર-જીવણજી ૦ મુંદીર-૩

ઉચ્છેન એણીપેર બોલે, નહિ ધર્મ તણે કાંઈ તોલે,
જવું સગાં સંબંધીને બોલે-જીવણજી ૦ મુંદીર-૪

પાંચ પાંડવ દાસ તમારા, એ તો વહાલા સગારે અમારા,
તમે જાઓને જીગના અધારા-જીવણજી ૦ મુંદીર-૫

શ્રી કૃષ્ણ કહે મારે જવું, જમ સગાં-સમો તારે ચાવું,
પાંડવો ઘેર પરગણુ આવ્યું-જીવણજી ૦ મુંદીર-૬

રાય સાંડ્યા તે યજ્ઞની રીતે, પુરૂષોત્તમ સાંડ્યારે પ્રીતે,
હરી લમ ચાલ્યા નવનીધે-જીવણજી ૦ મુંદીર-૭

વિવિધ વસ્ત્ર લીધાં અતિ સાર, ચીર મુંદી મુક્તાકળ હાર,
બીજ સાથે લીધા શણગાર-જીવણજી ૦ મુંદીર-૮

સોળ સહસ્ર એકસોનેરે આઠ, મળીયા ઠકરાણીના ઠાઠ;
મુલદ્રાણ જીએ છે વાટ-જીવણજી ૦ મુંદીર-૯

સત્યલાભા ને જાંબુરેવંતી, રાણી રૂક્મણીને રેવંતી;
સાથે લક્ષ્મીજીનેરે રતી-જીવણજી ૦ મુંદીર-૧૦

સાથે મુલદ્ર મળ્યાછેરે જોડે, છપ્પન કોટી જાલવ ચડ્યા ધોડે;
વાગે દોલ દુહાનીની જોડે-જીવણજી ૦ મુંદીર-૧૧

૭૪].....ગરબાવળી.....

રથ રેવંત ઝાકઝાળ, ધોરી કોરે છે ધુધરમાળ;
 આવી પહોંચ્યા છે દીન દયાળ—જીવણજી ૨૦ મુ'દી૨૦-૧૨
 જીવણજી આવીયારે મોસાળે, મુ'દરવર આંબારે મોસાળે.
 આવી પહોંચ્યા છે અંતરજામી, ત્યાં તો ધર્મ રથા શીશનામી;
મળ્યાં મહેતા: નરસૈયાના સ્વામી.
 જીવણજી આંબારે મોસાળે, મુ'દરવર આંબારે મોસાળે-૧૩

કુંવરી ગીત.

જીરે પ્રભાતે રાધાનો માડી જાગી,

તેના મનમાં તે ચટપટી લાગી—કુંવરીએ શું કયું.

તેં તો દુઃખનાં કુંગર રેલ્યા, તેં કુળના મારગ મહેલ્યા—કુંવરી
 તેં તો કુળમાં લગાડી ખામી, ત્હને કોણ મળ્યો છે સ્વામી—કુંવરી
 તું તો મીઠી ને તને કોણે દીઠી, ત્હને કોણે ચઢાવી પીઠી—કુંવરી
 તેં તો કદ નગરીમાં ફંત વહેર્યો, તેં ચુડા કાનો પહેર્યો—કુંવરી
 તેં તો ક્યારે માંડવડા રાખ્યા, તારા વરને કોણે પહોંક્યાં—કુંવરી
 ત્યાં તો કયા દેવતા આવ્યા, ત્હને વેદ કોણે બણાવ્યા—કુંવરી
 તને કોણે ઝોરાદી વરણી, તું તો કાની સાથે પરણી—કુંવરી
 ત્યાં કોણે કયું સૌ તૈયાર, તને કોણે જમાડ્યો કંસાર—કુંવરી
 તેં તો જીવતાં શીશ મ્હારાં વહેર્યાં, પાનેતર કાનાં તે પહેર્યાં—કુંવરી
 તેં તો જીવતાં શીશ મ્હારાં સાધ્યાં, તેં તો મોંઢળ કાનાં ખાંધ્યાં—કુંવરી
 તને કોણે આ મતિ આલી, વરમાળા તે કાની આ ધાલી—કુંવરી
 ત્યાં તે કોણે કહ્યાં ને કોણે સાંભળ્યાં, તારી કોણે ઉરાડી વાત.—કુંવરી

જીરે પ્રભાતે રાધિકા રાણી જાગી, તે તો માતાને કહેવા લાગી—માતા મેં સાઈ કયું
 મેં તો દુઃખના કુંગર નથી રેલ્યા, મેં કુળના મારગ નથી મેલ્યા—મા.

.....ગરબાવળી.....[૭૫

મેં તો કુળમાં લગાડી નથી ખામી, મને મળ્યો છે રાજ્યનો સ્વામી-માં
હું તો મીઠી ને મને જશોદાએ દીધી મને સૈયરે મઢાવી પીઠી-માં
મેં તો મથુરા નગરે ફંત વેર્ધાં, મેં તો સુડલા અવિચળ પહેર્ધાં-માં
મારા વનમાં માંડવડા રોપાયા, મારા વરને ઊમીયાયે પહેંક્યા-માં
ત્યાં તો ત્રીસ કરોડ દેવ આવ્યા, મને તેણે વેઠ મણાવ્યા-માં
મને ગોપીએ જોરાડી વરણી, હું તો ત્રીકૃષ્ણ સાથેરે પરણી-માં
મારી સૈયરે સામગ્રી કરી તૈયાર, મને કૃષ્ણે જમાડ્યો કંસાર-માં
મેં તો જીવતાં શીશ મહારાં વહેર્ધાં, મેં તો પાનેતર પ્રભુનાં પહેર્ધાં-માં
મેં તો જીવતાં શીશ નથી સાધ્યાં, મેં તો મોહનનાં મોંઢળ બાંધ્યાં-માં
મને સદમાએ સુમતિ આલી, વરમાળ મેં વિકૃલની ઘાલી-માં
ત્યાં તો અદ્રે કલાં ને શુભાં મુરજે, મારી વાત ઠરાડી પવને-માતાં

—સુભદ્રાજીનું મોસાળું-રામ ગરબી.—

મોહનજીએ મોકલ્યુંરે મોસાળું, જીવણજીએ મોકલ્યુંરે મોસાળું-ટેક
મારું મોસાળું મલખતુ આવે, મેઘાડબરની પેઠે ગાજે-મોહન
મારું મોસાળું આવ્યુંરે શેરી, મેં તો દુલ્હાં નાંખ્યા છે વેરી-મોહન
મારું મોસાળું આવ્યુંરે પોળે, મેં તો નાળીએર વધેર્ધાં છે જોડે-મોહન
મારું મોસાળું આવ્યું છે ખડકી, મારી દુઝણી ઝોટો ભડકી-મોહન
મારાં આવ્યાં છે ભાઇભોજનધ, મેં તો ધબકે શું સેવ જોસાવી-મોહન
મેં તો જોખલે ખાંડ પીરસાવી, મારી નાની નણુંદ રીસાવી-મોહન
નણુદી આવડો ન કરીએ હાંડો, નહીં દેખાડું પોળ કે પાડો-મોહન
નણુદી આવડો ન કરીએ ટેક, નહીં દેખાડું રૂપેઓ એક-મોહન
નણુદી આવડું ન કરીએ ઝાંડું, મારા વીરાવડે હું તો ગાળું-મોહન

૭૬].....ગરબાવળી.....

તુળસી વિવાહ. —રામ ગરબો—

હમારાં તુળસીને મહાદેવનાં માંગાં
મહાદેવનાં માંગાં દાદા પાછારે વાળો, એક જટા ને જળધારી,
હો રામ તુળસીને હરહર બ્રહ્મા.—તુળસી બાળ કુંવારા.
હમારાં તુળસીને બ્રહ્માનાં માંગાં,
બ્રહ્મા તો સૃષ્ટી નીપજવે.—હો રામ તુળસીં
હમારાં તુળસીને ગણપતિનાં માંગાં,
ગણપતીના માંગા દાદા પાછારે વાળો,
કુંડ મોટી ને શુદ્ધ લાંબી.—હો રામ તુળસીં
હમારાં તુળસીને ચંદ્રમાનાં માંગાં,
ચંદ્રમાના માંગા દાદા પાછારે વાળો,
કોર ખાંડી ને પાપણ મોટી.—હો રામ તુળસીં
હમારાં તુળસીને સૂર્યનાં માંગાં,
સૂર્યના માંગા દાદા પાછારે વાળો;
સૂર્ય આકરો ને તાપ જલુ પડે.—હો રામ તુળસીં
હમારાં તુળસીને હરીઆનાં માંગાં,
હરીઆના માંગા દાદા પાછારે વાળો;
હરીઓ તો ચોપાસ બરીઓ.—હો રામ તુળસીં
હમારાં તુળસીને હરમાનનાં માંગાં,
હરમાનના માંગાં દાદા પાછારે વાળો;
તેલ ચઢે ને ચીર ચીગટાય.—હો રામ તુળસીં
હમારાં તુળસીને કૃષ્ણના માંગાં,
કૃષ્ણના માંગાં દાદા માથે ચઢાવો;
એક ઠાકોર ને બીજી ઠકરાઈ—હો રામ તુળસી, હસવાંરે લાગ્યાં.

નરસૈમહેતા કૃત—ગરબો—ગોપીની ફરીયાદ.

ગોપી:—જસોદા તારા કાનુડાને સાદ કરીને વારરે,
 આવડી ધુમ મચાવે પ્રજામાં, કોઇ નહિ પુછનારરે.—જસોદા.
 શીકું તોડ્યું ગોરસ ઢોળ્યું હવાડીને દુવારરે,
 માખણ ઢોળી નાખ્યું હાણુ કરી આ વારરે.—જસોદા.
 ખાંખાં ખોળા કરતો દોડે, ખીદે નહિ તલભારરે,
 મહી મથવાની ગોળી ફાડી, આ શાં કરીએ લાડરે.—જસોદા.
 વારે વારે કીધુંએ ધણુંએ, હવે ન રહેશે ભારરે,
 નીત હઠીને એ કેમ સહીએ વસી નગર મોઝારરે.—જસોદા.
 જસોદા:—આડી અવળી વાત તમારી, હું નહિ સાંભળનારરે,
 ડાહ્યો ડમરો લાડકો મ્હારો કદી ન એમ કરનારરે.—આડી.
 મ્હારો કાનજી ધરમાં રમતો, ક્યારે દોઢો પ્હારરે,
 દુધ ફહીંના માટ ભર્યા છે ખીજે ન ચાખે લગારરે.—આડી.
 જ્ઞાને કાળે મળીને આવી, ટોળે વળી દસ ખારરે,
 નરસંધ્યાનો સ્વામી સાચો, જુઠી પ્રજાની નારરે.—આડી.

ચંદ્રાવળીની ગરબી.

માથે મટકાને મહીડાંની ગોળી મહીરે વેથે ચંદ્રાવળીરે,
 વેચંતી સાચંતિ નગરમાં પેડી, કાનુડો છેલડો સાંહી રહ્યોરે.
 મેસોમેસો કાનજી જવા દો જાહવજી, અમઘેર સસરો રીસાળવારે,
 તમારા સસરાને ખીજી વહુઆર આજુ,તમથી ધુંધટતાણે અઢકેરોરે—મા.
 વેચંતી સાચંતી નગરમાં પેડી, કાનુડો છેડસો સાહી રહ્યોરે,
 મેસોમેસો કાનજી જવા દો જાહવજી, અમ ઘેર સાસુ રીસાળવારે.
 તમારા સાસુને ખીજી વહુ આણીઆજુ તુમથી પાથે પડે અઢકેરોરે—મા.

૭૮].....ગરબાવળી.....

વેયંતી સાયંતી નગરમાં પેડી, કાનુડો છેડશે સાહી રહ્યોરે,
 મેલોમેલો કાનજી જવા દો જાદવજી અમ ઘેર જેઠ રીસાળવારે.
 તમારા જેઠને ખીજી માબી આણી આપુ, તમથી માન આપે અદકેરાંરે-મા.
 વેયંતી સાયંતી નગરમાં પેડી, કાનુડો છેડશે સાહી રહ્યોરે,
 મેલોમેલો કાનજી જવા દો જાદવજી, અમ ઘેર દીયર રીસાળવારે.
 તમારા દીયરનેરે ખીજી ભોજામઆણી આલુ તમથી હોરી ખેલે અદકેરાંરે-મા.
 વેયંતી સાયંતી નગરમાં પેડી, કાનુડો છેડશે સાહી રહ્યોરે,
 મેલોમેલો કાનજી જવા દો જાદવજી અમઘેર નણદી રીસાળવારે.
 તમારી નણદી ખીજી ભોજામઆણી આલુ તમથી માયા શુધે અદકેરાંરે-મા.
 કડવે વચને ધોખીઓ અમ બેલે-મેલોમેલો મારો પાલવ નીરલજરે,
 દુરજન દેખે તમે નહી લાગે, છાતી ધડુકે માડરીરે-મા.
 તોય ન શમજે ઊગાળા છખીલા, પાલવ સાહી હવો રહ્યોરે,
 ચીર-ફાડી ચંદ્રાવળી નાઠી, કાનુડો હાથ ધસી રહ્યોરે-મા.

છાની વાતો-રામ, ગરખી.

પૂછશે મા કાંઈ પૂછશે મા હૈયાની વાતડી પૂછશે મા.
 દીલના ફરિયાવ માંહિ કાંઈ કાંઈ મોતી—
 મોતી મોતીને તેને ચુરશે મા, હૈયાની વાતડી પૂછશે મા.
 ટહુકે છે કે કોડીલા પુકારે છે પપૈયા—
 કાગળોના કામીને મુંઝશે મા, મારા હૈયાની વાતડી પૂછશે મા.
 આંશુના નીરનાકો આશાના અક્ષરો—
 આછા આછા તહોય લુછશે મા, મારા હૈયાની વાતડી પૂછશે મા.
 જગના જોદ્દાઓ આટલું સુણી જાગે,—
 પ્રારબ્ધના પુર સામે જુઝશે મા, મારા હૈયાની વાતડી પૂછશે મા.

વલ્લભ કૃત ગરબો.

શ્યામ સલુણા કુંવર નંદનારે લોલ,
 તેં મને નાંખી કુંદમારે લોલ.
 શ્યામ સલુણા કુંવર નંદનારે લોલ,
 નંદના નંદના નંદનારે લોલ.—શ્યામ સલુણાં
 હું તો ઝખડીને જોવા નીસરીરે લોલ,
 ઝોઢવાનું અમર વીસરીરે લોલ.—શ્યામ સલુણાં
 હું તો ગાવડી તે દોહવાને નીસરીરે લોલ,
 શેલું લીધુંને તાવડી વીસરીરે લોલ.—શ્યામ સલુણાં
 હું તો દર્શન કરવાને નિસરીરે લોલ,
 સાળુ પહેર્યોને ચોળી વિસરીરેલોલ.—શ્યામ સલુણાં
 હું તો જમુંના તે જળ લેવા નીસરીને લોલ,
 ગાગેર લીધીને ધડો વિસરીરે લોલ.—શ્યામ સલુણાં
 જમનાંજમાં તે જીવણ સાંભરમારે લોલ,
 કંડે ન ઉતરે કાળીઓરે લોલ.—શ્યામ સલુણાં
 વલ્લભના સ્વામી તે શ્રી હરીરે લોલ,
 તનમનથી હું તમને વરીરે લોલ.—શ્યામ સલુણાં

—સમાપ્ત—

છપાય છે. —ચોડા વખતમાં બહાર પડશે— છપાય છે.

ગરબાવળી-નંબર બીજો. સારા ગ્રહેર અને ગામડામાં ગવાતાં
 પ્રખ્યાત ગરબાઓનો મોટો સંગ્રહ.

ભજન કિર્તન અને ભક્તિરસથી ભરપૂર પુસ્તકો.

કાવ્ય દોહન મોટું (ભજન કિર્તનથી ભરપૂર) કી.	૨-૦-૦
ભજનસાગર	૦-૮-૦
ભક્તશિરોમણી	૦-૮-૦
પારસમણી ભજન સંગ્રહ	૦-૮-૦
ભજનભંડાર	૦-૮-૦
પ્રભાતસંગ્રહ મોટું (નરસૈ મેતા કૃત)...	૦-૬-૦
સંતસમાજ ભજનાવળી મોટી	૦-૧૨-૦
ચતુર સુંદર ગરબાવળી મોટી	૦-૧૨-૦

વાંચવા લાયક પ્રખ્યાત થયેલી વાર્તાઓ.

ગજરામાફની વાર્તા (અણુમાનીતો પુત્ર)	૦-૮-૦
સદેવંત સાવળોંગા (આઠ ભવની વાર્તા)	૦-૮-૦
ખરાસ કસ્તુરી (ભેદી બનાવથી ભરપૂર)	૦-૮-૦
સ્ત્રી ચરીત્રની વાર્તા (સ્ત્રીઓની કપટલોલા)	૦-૮-૦
ખેલતો પલંગ (અદ્ભુત વાર્તા)	૦-૮-૦
ખીરખલ બાદશાહ. મોટી (હાજર જવાબી વાર્તા) :-	૧૨-૦
રાજા ભરથરી (સચીત્ર વાર્તા)	૦-૮-૦
મોહીની હિંદ મરીયમ અથવા ડાકુની દીકરી	૦-૧૨-૦
ચોકટનો એકકો યાને ૧૩ પાનાની કેટ	૦-૮-૦
લાલનો એકકો યાને વિર લુંટાઈ	૦-૮-૦
જાપાની જાદુગર (અજાયબીથી ભરપૂર)	૦-૧૨-૦
જાદુઈ માછલી	૦-૧૨-૦
દુઃખી કંપતી (મોહાટી નાવેલ)	૧-૦-૦
મળવાનું ઠેકાણું:—શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુક્સેસર	

૦ રાણીતળાવ, મેઘનરોડ—મુરતી.

મહત્ત્વ મળિન બાહ્ય પડેલી દિગ્દશીવ વાર્તાઓ

આપીદ પરીદા. વગુજ નહલોજ શીલકે છે.

આલાક ચોર

સાંભળીને બહુ આનંદ.

પોલીસને આગળથી ખબર આપી
 અન્યથા જ્યાં રીતે ચારી કરનાર.
 આ અપરાધ ઉપાધારના અદ્યક્ષ
 પરાજિતો એકવાર જાહેર વાણી.

બાલાક થાસુજ પીળું સાદસ:-

स्वाध्यायः सदानुरागः नानाभाषाः यन्त्रि
नारदसंस्कृतः दीपः उद्देश्यः प्रत्ययः

SL 5223 SL 5?

श्रीमान् श्री २०००

लाम्प इपीया

ਮਰਦਾਨਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ
ਮੁਖੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ

લાખ રૂપિયાને ખાતર ચાર ચાર કાળ-
ખરો જલો કેળા રીતે નાચા પામે છે
એ લાખ રૂપિયા કેળા છે. એને કેળે
પામા કેળા રીતે બન્ય છે તે જલો પામે

→ Wiederholungsfragen ←

उपसुंदरी-जयरा-पराधिन गुनरात

[illegible]

२११. युनिलाल मयनलाल मुन्शीजी
राष्ट्रीनकार मेडल रोड-मुंबल.

